

Ainult ametialaseks kasutamiseks

ISIKUKINDLUSTUSTÖÖ ORGANISEERIMINE

Abiks kindlustustöötajatele

TALLINN — 1962. a.

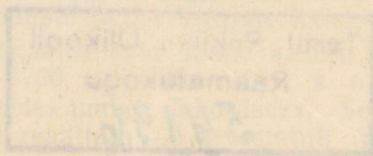
A-24711

EESTI NSV RIIKLIKU KINDLUSTUSE VALITSUS

Ainult ametialaseks kasutamiseks

ISIKUKINDLUSTUSTÖÖ ORGANISEERIMINE

Abiks kindlustustöötajatele

TALLINN — 1962. a.

Originaali tiitel:

И. Дроздов

Организация работы по личному страхованию
Госфиниздат — 1960

Tõlkinud: A. Sulling

Tasuta

ARHIIVKOGU

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

54196

E E S S Õ N A.

NLKP XXII kongressil vastuvõetud partei programm — kommunismi ehitamise programm — seadis ülesande kiiresti tõsta nõukogude rahva heaolu ja saavutada eelseisva kahekümne aasta jooksul selline rahva elatustase, mis oleks kõrgem kui mis tahes kapitalistlikus riigis.

Lähema kümne aasta jooksul võivad kõik nõukogude inimesed osta toidu- ja laiatarbekaupu piisaval hulgal, tehakse lõpp elamispinna vähesusele. Leiab aset edasine tööpäeva lühenemine, mille tõttu kommunismi ehitav maa muutub kõige lühema tööpäevaga maaks maailmas. Kaob madalapalgaliste tööliste ja teenistujate kategooria.

NSV Liidu natsionaalse tulu maht aastast 1980. aastaks 720—750 miljardit rubla, s. o. suureneb 1960. aastaga võrreldes umbes 5-kordseks. Sellel baasil kasvab elanikkonna reaaltulu — arvestatult iga elaniku kohta — lähema kümne aasta jooksul kahekordseks, kahekümne aastaga aga rohkem kui 3,5-kordseks.

Kuigi eelseisval kahekümnel aastal jääb nõukogude rahva aineliste ja kultuuriliste vajaduste rahuldamise põhiliseks allikaks individuaalne tööpalk koos selle tõusuga, jaehindade alandamisega ja elanikkonnalt võetavate maksude kaotamisega, omab järjest suurema tähtsuse rahva heaolu tõstmise teine tee — ühiskondlike tarbimisfondide laiendamine. Nende fondide arvel saavad ühiskonna liikmed tasuta haridust ja ravi, peetakse ülal lapsed lasteasutustes, makstakse pensione, minnakse üle kommunaalteenuste tasuta kasutamisele jne.

Ühiskondlike tarbimisfondide aastamaht kasvab 24,5 miljardilt rublalt 1960. aastal 255—265 miljardi rublani 1980. aastal, seega rohkem kui 10-kordseks.

Elanikkonna heaolu tõus soodustab ka isikukindlustuse edasist arengut nii maal kui linnas.

Isikukindlustust teostatakse NSV Liidus täiendusena riiklikule sotsiaalkindlustusele. Sellest on huvitatud miljonid nõukogude inimesed. Vabatahtliku isikukindlustuse levik on üheks nõukogude rahva heaolu tõusu näitajaks. Nõukogude Liidus oli 1961. a. alguseks üle 12 miljoni kindlustatu 8,6 miljoni vastu 1957. a.

Eesti NSV-s oli 1. jaanuaril 1962. a. kindlustatud ligi 107 tuhat inimest.

Töötajate ainelise heaolu parandamise kõrval on isikukindlustuse edasisel arendamisel tähtsus ka majanduspoliitilisest seisukohast, kuna selle kaudu mobiliseeritakse osa elanikkonna vabadest rahalistest vahenditest rahvamajanduslikku käibesse, sest kindlustatute poolt tasutud kindlustusmaksud seisavad kuni kindlustussummade väljamaksmiseni riigi käsutuses ja kasutatakse rahvamajanduse finantseerimiseks.

See kõik paneb Riikliku Kindlustuse inspektoridele kohustuse paremini organiseerida isikukindlustuse tööd ja avastada olemasolevad reservid, et saavutada lähemate aastate jooksul isikukindlustuse kõrge tase.

Abiks selle ülesande teostamisel on mõeldud käesolev brošüür.

Brošüür kujutab endast Gosfinizdati poolt 1960. a. väljaantud I. Drozdovi brošüüri — isikukindlustustöö organiseerimine — tõlget, kusjuures on välja jäetud osa, mis käsitleb töö organiseerimist riikliku kindlustuse valitustes.

Arvulistes näidetes, tariifides jne. on võrreldes originaaliga viidud sisse muudatused seoses hindade mastaabi muutmisega.

Kuigi brošüür üksikutes kohtades on vanenenud, annab ta isikukindlustuse töö paremaks organiseerimiseks hulgaliselt kogemusi, mida riikliku kindlustuse inspektoride töötajad oma praktilises töös peavad arvestama.

*Eesti NSV Riikliku
Kindlustuse Valitsus*

1. Kindlustusagentide valik

V. I. Lenin õpetas, et organiseerimistöös on peamine kaadri õige valik ja otsuste täitmise kontrollimine. Kaadri valiku, paigutamise, ettevalmistamise ja kasvatamise küsimus on alati olnud parteilise juhtimise tähelepanu keskpunktis.

Partei kasvatatud kaader etendas väga suurt osa selles, et sotsialismi ülesehitamisel NSV Liidus saavutati grandioosseid tulemusi, ja tingimata lahendab edukalt NSV Liidu rahvamajanduse arendamise seitsme aasta plaanis seatud ülesanded.

Viimaste aastate jooksul on järsult suurenenud isikukindlustuse alal töötajate — mittekoosseisuliste kindlustusagentide arv, kes töötavad ainult Riikliku Kindlustuse organites, samuti kohakaasluse alusel töötavate agentide arv ning paranenud nende kvalitatiivne koosseis. Kuid üksikutes inspektuurides rikutakse mõnikord töötajate valiku põhiprintsiipe. Leiavad aset juhtumid, et agentideks võetakse end kompromiteerinud isikuid, kellel pole autori-teeti kohaliku elanikkonna hulgas jne. Mõnikord võetakse agendi vabale ametikohale 3—5 isikut sellise arvestusega, et kellel töö edeneb, see tuleb ka alles jätta. Riikliku vabatahtliku kindlustuse töös on omad iseärasused ja see nõuab sel alal töötajailt töö igakülgset tundmist, loominguist suhtumist sellesse, samuti mitmekesiste vormide ja meetodite kasutamist organiseerimis- ja massilises selgitustöös. Selleks, et tagada kindlustusagentide kaadri õige valik, peavad Riikliku Kindlustuse inspektuuride vaneminspektorid ise hästi tundma kindlustusala kõiki tööloike. Ei tohi lubada tööle elanikkonna hulgas läbiproovimata inimesi. Töötajaid tuleb muidugi kontrollida töötulemuste põhjal. Kuid enne töölevõtmist tuleb

vestelda isikutega, kes soovivad tööle asuda, samuti inimestega, kes neid tunnevad, tutvuda tööraamatu põhjal nende tööalase iseloomustusega ja alles pärast seda otsustada töötaja ametissevõtmise küsimus.

Juhendis, mis on antud mittekooresseisuliste agentide töö kohta, on nimetatud, et kindlustusagentideks valib vaneminspektor proovitud ja täiesti kirjaoskajaid isikuid, kes elavad alatiselt antud rajoonis (linnas) ega ole antud inspektuuri töötajate sugulased. Kohakaasluse alusel töötavateks agentideks on soovitav kaasa tõmmata õpetajaid, külanõukogude sekretäre, kolhooside raamatupidajaid ja arvepidajaid, aktiivseid kolhoosnikke, sideettevõtete, hoiukassade ja raamatukogude töötajaid, majavalitsejaid, tänavakomitee volinikke, ettevõtete ja asutuste töölisi ja teenistujaid, keda ühiskondlikud organisatsioonid soovivad sellele tööle.

Vastavalt mittekooresseisuliste agentide töö juhendile peab vaneminspektor otsuse kindlustusagendi töölevõtmise kohta kooskõlastama rajooni rahandusosakonna juhatajaga.

Vastu võtnud tööle kindlustusagendi, ei tohi vaneminspektor piirduda ainult sellega, et varustab teda juhendite, blankettide ja brošüüridega, vaid on kohustatud kas isiklikult või jaoskonnainspektori kaudu esimese 2—4 nädala jooksul osutama agendile praktilist abi vestluste organiseerimisel ja vestlemisel üksikute kodanikega, samuti kollektiivsete vestluste ja koosolekute korraldamisel ning kindlustuslepingute vormistamisel. Õppeperioodil tutvustab inspektor töölevõetud seltsimeest tööga, selgitab välja tema anded ja võimed, huvi töö vastu, käitumisoskuse ja taktitunde kindlustusevõtjate kohtlemisel jne.

Uus töötaja peab tundma õppima kindlustusala teoreetilisi aluseid käsitlevaid juhendeid ja eeskirju ning ühtlasi ka teadma, kuidas neid praktikas rakendatakse. See tõttu on tööalane väljaõpe eriti tähtis. Uustulnuka vahetu kokkupuutumine sellel tööalal kogenud töötajatega on üks tõhusamaid meetodeid kvalifitseeritud kindlustusagentide ettevalmistamiseks.

Tulevikus on vaja korraldada inspektuuris süstemaatiliselt tehnilisi õppusi kõigile kindlustusagentidele. Kõik uued normatiivdokumendid ja samuti vabatahtliku kindlustuse liikide eeskirjad tuleb läbi töötada, pöörates seejuures erilist tähelepanu eeskirjade ja juhendite nendele

punktidele, mida kõige sagedamini rikutakse just seetõttu, et kindlustusagendid neid kas ei tunne või tunnevad puudulikult.

Kuid sellega ei piirdu vaneminspektori kohustused agentide suhtes. Kindlustusagentide kaadrit tuleb kasvatada printsiipaalsuse, riiklikust distsipliinist rangelt kinnipidamise, aususe ja tõearmastuse ning puuduste suhtes leppimatuse vaimus, arendades töötajais selliseid omadusi, nagu asjalikkus, lihtsus, tagasihoidlikkus, leppimatus kõmu ja upsakuse suhtes.

Kasvatada kaadrit tähendab esmajoones hoolitseda tema poliitiliste teadmiste taseme tõstmise eest. Ses suhtes väärivad tähelepanu Moskva linna Leningradi rajooni Riikliku Kindlustuse Inspektuuri kogemused. Inspektuuri partei- ja ametiühinguorganisatsioonid teevad paljude aastate kestel inspektuuri töötajate hulgas suurt poliitilist kasvatustööd. 1959. õppeaastal, nagu eelmistelgi aastatel, töötasid kaks NLKP ajaloo õpperingi. Ringe juhatasid parteibüroo liikmed.

Kommunistid ja parteitud võtavad osa poliitilise ökonomia seminarist. Seminari juhatab vaneminspektor. Peale selle on organiseeritud poliitkool.

Kogu kollektiiv saab kord nädalas poliitinformatsiooni, milles valgustatakse sise- ja rahvusvahelise olukorra tähtsamaid sündmusi. Propagandistid oskasid äratada kollektiivi huvi seesuguse informatsiooni vastu, andes oma vestlustes head materjali tööks rahvahulkadega. Vestlused lõpevad sageli informatsiooniga kollektiivi tootmistööst, kus valgustatakse inspektuuri paremate agentide tööd ja tuuakse esile üksikute töötajate töös asetleidnud puudusi. Koos sellega organiseeritakse ettekandeid ja vestlusi omal jõul ja NLKP rajoonikomitee ning Poliitiliste ja Teadus-alaste Teadmiste Levitamise Ühingu büroo abil.

Kogu poliitiline kasvatustöö on inspektuuris suunatud plaaniülesannete täitmisele ja kommunistlikult töösse suhtumise kasvatamisele töötajate hulgas.

Riikliku Kindlustuse inspektuuri ülesanne on kõik riiklikku kindlustust käsitlevad seadused ja instruktiivekirjad ellu viia. Praktilises töös kontrollivad inspektuurid riikliku kindlustuse, selle hulgas vara- ja isikukindlustuse alal kehtivaid eeskirju, töötavad välja massilise organiseerimistöö uusi vorme ja meetodeid, täiustavad kindlustatute ja kindlustusevõtjate teenindamise tehnikat. Riik-

liku Kindlustuse inspektuuri ees seisvad ülesanded muutuvad iga aastaga keerulisemaks ja kõigi kindlustusliikide väljaarendamise plaanid suurenevad. Seetõttu kujuneb kõigi riikliku kindlustuse valitsuste esmajärguliseks ülesandeks tugevdada igakülgset inspektorite kaadrit, anda praktilist abi nende töötajatele kõigi kindlustusliikide edasise arendamise ülesannete täitmisel.

2. Töö planeerimine

Iga inspektuuri töö edu on tagatud, kui kogu antud kollektiiv tunneb põhjalikult oma tööd, töötab plaanikindlalt ja organiseeritult ning peab kinni riiklikust distsipliinist. Seetõttu peab riikliku kindlustuse inspektor töötama kvartaliplaanide alusel, mis koostatakse vastavalt riikliku kindlustuse valitsuselt saadud kindlustusmaksude kogumise plaanile ja üksikute kindlustusliikide arendamise ülesannetele.

Tööplaani põhiline eesmärk ja ülesanne on ette näha sellised üritused, mis tagavad kindlustusmaksude laekumise plaani täitmise ja ületamise kõigi kindlustusliikide alal, eriti aga isiku- ja varakindlustuse vabatahtlike liikide alal.

Plaanis nähakse samuti ette töötingimustest ja -olukorrast tulenevad ülesanded selliselt, et plaan tervikuna sisaldaks kõik põhiülesanded kogu kvartaliks. Möödunud kvartalis täitmata jäänud ülesanded, mis pole kaotanud aktuaalsust, võetakse järgmise kvartali plaani. Iga ülesanne peab olema sõnastatud lühidalt, konkreetset määratlema täitmise tähtaegu ja täitjaid. Tööplaani võetavate ürituste kavandamisel arvestatakse selle või teise kindlustusliigi arendamise tegelikke tulemusi ja võimalusi.

Jaoskonnainspektorite väljasõidud planeeritakse selliselt, et iga väljasõidu puhul nad täidaksid kindla ülesande külanõukogus või organisatsioonis. Vaneminspektor aga peab planeeritaval perioodil külastama kõiki jaoskondi.

Plaani koostisosaks on järgmised massilise organiseerimistöö üritused:

ettekannete korraldamine riikliku kindlustuse tähtsusest ja eesmärkidest tööliste, teenistujate ja kolhoosnike

koosolekutel ning lahtistel partei- ja komsomolikoosolekutel;

rühma- ja individuaalvestlused kindlustusevõtjatega vara- ja isikukindlustusest;

kohaliku ajalehe, raadio, samuti ettevõtete, asutuste ja kolhooside seinalehtede kasutamine artiklite, lühiteadete ja teiste materjalide avaldamiseks vabatahtlikust isiku- ja varakindlustusest;

riiklikku kindlustust propageerivate agitatsioonifilmide demonstreerimine;

kindlustusnurkade loomine ettevõtetes, asutustes, külanõukogudes, kolhoosides, klubides ning raamatukogudes ja neis informatsioonitöö organiseerimine isikukindlustuse alal;

kirjanduse, lendlehtede ja plakatite levitamine kindlustuse alal, stendide korraldamine jne.

Plaanis loetakse asutused, ettevõtted ja kolhoosid, kus tuleb korraldada ettekandeid ja vestlusi, näidata, kellele töötajatest see ülesandeks tehakse, antakse kohalikku ajaiehte ja seinalehtedesse paigutatavate artiklite ja kirjutiste teemad, määratakse kindlaks, kes töötajaist need koostab, valvatakse kindlustusnurkades jne.

Plaani koostamine on vaneminspektori ülesanne, kusjuures plaani projekt tuleb läbi arutada inspektuuri töötajate tootmisnõupidamisel selleks, et saaks kõiki nende märkusi plaani kohta arvesse võtta. Plaani arutamisel koos inspektuuri töötajatega on ka teine tähtis eesmärk, nimelt mobiliseerida töötajate jõupingutused selle täitmiseks. Enne eelseisva kvartali plaani läbivaatamist tuleb ära kuulata lühikokkuvõtte eelmise kvartali plaani täitmisest, kusjuures juhitakse tähelepanu kollektiivi üksikute liikmete töös esinenud puudustele ja abinõudele selliste faktide vältimiseks tulevikus.

Veel enne jooksva kvartali lõppu peab Riikliku Kindlustuse inspektor saatma Riikliku Kindlustuse Valitsusele järgmise kvartali plaani kavandi isikukindlustuse alal kindlustusliikide kaupa, kuhu tuleb märkida kindlustusmaksude laekumise summa ja kindlustuslepingute arv, mida kavatakse sõlmida kvartali jooksul. Isikukindlustuse plaani kavandite koostamisel järgmiseks kvartali jaoks peab vaneminspektor kaasa tõmbama Riikliku Kindlustuse inspektuuri kõik jaoskonnainspektorid ja kindlustusagendid selleks, et igaüks neist esitaks, kõiki olemas-

olevaid võimalusi arvesse võttes, plaani projekti oma jaoskonna kohta.

Riikliku Kindlustuse Valitsuse poolt inspektuurile eelolevaks kvartaliks antud kindlustusmaksude kogumise plaani, samuti ülesanded objektide hõlmamiseks üksikute kindlustusliikidega jaotab vaneminspektor jaoskondade vahel, jaoskonnainspektorid aga kindlustusagentide vahel. Seal, kus mittekoosseisulisi agente kas pole või nende arv on väike (peamiselt maainspektuurides), nähakse plaanis ette kindlustusmaksude summa, mille peab koguma jaoskonnainspektor, ning elukindlustuslepingute ja õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute arv, mis ta peab sõlmima.

Jaoskonnainspektoritele ja kindlustusagentidele kvartalülesannete andmisel isikukindlustuse alal tuleb plaanide koostamisega seotud alljärgnevad iseärasused arvesse võtta.

Elukindlustusmaksude laekumise plaan kehtivate lepingute alusel, välja arvatud lepingud, mille maksud on korraga tasutud kuni lepingu kehtivuse lõpuni, määratakse kindlaks rangelt kooskõlas elukindlustuslepingute arvestusžurnaalis lahter 15 näidatud kuumaksu summaga; kvartaliplaani arvestamiseks korrutatakse kuumaks kolmega.

Elukindlustusmaksude laekumise plaan lepingute alusel, mis tuleb sõlmida antud kvartalis, määratakse kindlaks vastavalt tegelikult väljakujunenud keskmisele kvartalimaksule ühe elukindlustuslepingu kohta linnas või rajoonis ning samuti agendi tööpiirkonnale ja uute elukindlustuslepingute arvu juurdekasvu ülesandele.

Õnnetusjuhtumite vastu kindlustamise plaanid määratakse kindlaks arvesse võttes kindlustusega hõlmamise täiendavaid võimalusi, kõigi varemalt sõlmitud kindlustuslepingute uuendamise vajadust, samuti selle kindlustusliigi edaspidise laialdase arendamise tagamist.

Kindlustusoperatsioonid on võimalik õigesti planeerida jaoskondade ja agentide kaupa siis, kui inspektor süstemaatiliselt uurib oma rajooni (linna) majandust ning tal on täpsed andmed isikukindlustuse kindlustusvälja kohta, s. o. tööliste ja teenistujate arvu kohta ettevõtetes ja organisatsioonides, töövõimeliste kolhoosnike arvu kohta kolhoosides ja korteriüürnike arvu kohta linnades. Need andmed peavad igal inspektuuril olema mitte ainult ra-

jooni või linna kohta tervikuna, vaid ka inspektorite ja agentide tööpiirkondade lõikes.

Kindlustusvälja käsitlevate andmete kõrvutamine pikaajalise elukindlustuse viiside järgi ja õnnetusjuhtumite vastu kindlustatud isikute arvuga, eraldi ettevõtete ja organisatsioonide ja linnades elamute lõikes, võimaldab õigesti läheneda kindlustusmaksude summade kogumise planeerimisele, samuti kindlaks määrata uute kindlustuslepingute sõlmimise ülesande igale inspektorile ja agentidele.

Täiesti vääraks tuleb pidada praktikat, et üksikud vaneminspektorid laiendavad plaaniga inspektuuri kohta tervikuna kinnitatud juurdekasvu protsendi kõigi inspektorite ja agentide tööpiirkondadele. Väga tähtis on õigesti kindlaks määrata isikukindlustuse arendamise ülesanded just nüüd, kui agendi töötasu sõltub plaani täitmisest. Ülesande suurendamine ebaõige arvestuse tõttu võib põhjustada agendi töötasu vähendamise, mis mõjub halvasti tema töövõimele. Plaani alandamine aga põhjustab kõrgendatud protsendilise tasu maksmist agentidele madalate kvantiteedi- ja kvaliteedinäitajate puhul, s. o. põhjustab töötasufondi ülekulu. Üksikud inspektuurid ei määra maksude kogumise plaani inspektorite jaoskondadele või teevad seda suure hilinemisega, mis on sageli selle põhjus, et Riikliku Kindlustuse Valitsuselt inspektuurile antud kindlustusmaksude kogumise kvartaliplaan jääb täitmata.

Inspektuuri põhilüliks on kindlustusjaoskond. Igale jaoskonnainspektorile tuleb õigeaegselt anda maksude kogumise ja kindlustuslepingute sõlmimise plaan, võttes arvesse kõik võimalused isikukindlustuse arendamiseks jaoskonnas. Maarajoonides, kus vaneminspektorid peale inspektuuri töö juhtimise teenindavad ka kindlustusjaoskonda, peab viimane oma ulatuselt olema jaoskonnainspektoritele määratud jaoskondadest väiksem ja asuma võimalikult rajooni keskuse lähedal.

Jaoskonnainspektor vastutab täielikult töö seisukorra eest jaoskonnas ja peab korraldama kõik üritused, mis on inspektuuri plaanis ette nähtud kindlustusmaksude laekumise ja isikukindlustuslepingute sõlmimise plaani ühtlase täitmise tagamiseks.

Selleks, et tagada plaani täitmine vabatahtliku kindlustuse iga liigi alal, on inspektuuri vaneminspektor kohustatud alates kvartali esimestest päevadest kontrollima

jaoskonnainspektorite tööd ja pärast nende tagasipöördumist komandeeringutelt külanõukogudesse, kolhoosidesse ja sovhoosidesse nõudma neilt kirjalike lühiettekannete esitamist tehtud töö kohta. Analoogiliselt tuleb organiseerida ka tööd kindlustusagentide tööpiirkonnas, kelle tegevust juhivad jaoskonnainspektorid.

Mõned vaneminspektorid alahindavad inspektuuri töö planeerimist, kindlustusvälja arvestamist ja kindlustusmaksude kogumise planeerimist. Selle tulemusena edeneb kindlustuslepingute sõlmimine ja maksude kogumine inspektuurides ebaühtlaselt ning kindlustusmaksude laekumise plaani, selle hulgas ka isikukindlustusmaksude laekumise plaani ei täideta. Eesrindlike inspektuuride kogemused kinnitavad, et hästi läbimõeldud tööplaani ja süstemaatiline kontroll kindlustusmaksude kogumise üle tagavad plaaniülesannete eduka täitmise.

Žitomiri oblasti Radomõsli rajooni Riikliku Kindlustuse Inspektuuri vaneminspektor sm. Krasnoštšek, saanud oblasti Riikliku Kindlustuse Valitsuselt kindlustusmaksude kogumise kvartaliplaani, jaotab selle kolme kindlustusjaoskonna vahel, jaoskondade majanduslikke võimalusi arvesse võttes. Seejuures tehakse eelarvestusi kolhoosi liikmete hõlmamiseks vabatahtliku kindlustuse iga liigiga. Plaani koostamisest võtavad osa jaoskonnainspektorid. Iga küla ja kolhoosi majanduse tundmine võimaldab neil õigesti määrata isikukindlustuse arendamise perspektiive üksikutes külanõukogudes, põllumajanduslikes artellides, ettevõtetes ja asutustes.

Läbi arutanud kindlustusmaksude kogumise plaani jaotuse jaoskondade ja agentide vahel, selgitavad inspektuuri töötajad praktilisi võimalusi kavandatud ülesannete täitmiseks. Nende ülesannete alusel koostavad inspektorid ja agendid individuaalsed tööplaanid.

Vaatleme arvuliste andmete varal oblasti Riikliku Kindlustuse valitsuse poolt inspektuurile 1960. aasta I kvartaliks antud isikukindlustuse maksude laekumise plaani jaotust inspektorite ja agentide tööpiirkondade vahel.

Oletame, et inspektuuri koosseis on viis töötajat, neist üks vaneminspektor ja kaks jaoskonnainspektorit, vanemraamatupidaja ning arvepidaja. Peale nende töötab inspektuuris seitse mittekoosseisulist agentit. Vaneminspektoril jaoskonda ei ole.

Inspektuuril on 963 kehtivat elukindlustuslepingut, mille kvartalimaksude kogusumma on 9470 rubla. Inspektuuri kindlustusvälja moodustab 10 405 töövõimelist inimest. 1. jaanuariks 1960. a. oli elukindlustusega hõlmavus 9,2%.

Riikliku Kindlustuse inspektuurile on 1960. aasta I kvartaliks antud plaan üldsummas 12 450 rubla, selle hulgas 10 240 rubla elukindlustuse alal ja 2 210 rubla õnnetusjuhtumite kindlustuse alal. Ühel jaoskonnainspektoril on neli agenti, teisel kolm.

Enne plaani jaotamist jaoskondade vahel peab vaneminspektor analüüsima inspektuurile kinnitatud plaani mahtu ja tegema kindlaks kindlustusmaksude summa ja lepingute arvu juurdekasvu ulatuse kindlustusliikide kaupa. On hea, kui vaneminspektor enne plaani saamist oblasi või krai riikliku kindlustuse valitsuselt kavandab aegsasti oma plaani, arvesse võttes möödunud kvartali töötulemusi. Tavaliselt koostatakse nimetatud plaan jaoskonnainspektorite ja kindlustusagentide kavade alusel. Selline plaan-projekt kergendab tunduvalt vaneminspektori ees seisva ülesande lahendamist, võimalikult lühikese aja jooksul õigesti jaotada riikliku kindlustuse valitsuse poolt kinnitatud plaan inspektorite ja agentide vahel. Kui inspektuuri poolt planeeritud ja riikliku kindlustuse valitsuse poolt kinnitatud summa ja lepingute arvu vahel esineb lahkuminekuid, teeb inspektor oma plaanis-projektis vajalikud parandused. Kui selline plaan oli välja töötamata enne plaani saamist riikliku kindlustuse valitsuselt, peab inspektor koostama töötabeli ja jaotama plaani inspektorite jaoskondade vahel, arvesse võttes kehtivate elukindlustuslepingute arvu kvartali alguseks igas jaoskonnas ja kvartalimaksude summat nende lepingute alusel, õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute arvu, mis kuuluvad esimeses kvartalis uuendamisele, ning tööpraktikas väljakujunenud aasta keskmist maksu nende lepingute alusel. Määratud kindlaks maksude summa kehtivate lepingute alusel inspektorite jaoskondade kohta ja lahutanud selle plaani summast, saame jäägi või vahe, mis moodustab maksude juurdekasvu summa 1960. aasta esimeseks kvartaliks, mis tuleb jaotada, arvesse võttes kindlustusvälja ulatust ja selle hõlmamist (s. o. lepingute arvu või kindlustatute arvu tööjõulise elanikkonna 1000 inimese või kogu elanikkonna kohta, sõltuvalt sellest, mis sugused statistilised andmed on inspektuuril olemas),

samuti väljakujunenud kvartali keskmist maksu ühe elukindlustuslepingu kohta.

Plaani jaotamisel inspektorite jaoskondade ja agentide tööpiirkondade vahel ei tule piirduda ainult absoluutsete arvudega. Seetõttu on plaani jaotuse töötabelis vaja ette näha lahtrid ka suhtarvude (protsentide) jaoks, näiteks maksude summa ja lepingute arvu juurdekasv. Kui on määratud kindlaks kindlustusmaksude kvartali juurdekasvu protsent inspektori jaoskonna või agendi tööpiirkonna kohta ja arvutatud seejärel selle summa absoluutväärtus, võib kindlaks määrata kui palju lepinguid tuleb sõlmida selleks, et tagada maksude laekumise plaani täitmine. Elukindlustuslepingute arvu juurdekasv on summa juurdekasvust alati suurem. See on seletatav sellega, et elukindlustuslepingute arvu kindlaks määramiseks tuleb jagada maksude juurdekasvu summa 62,5%-ga kvartali keskmise maksu summast, mitte aga keskmise maksuga. Reeglilis on, et elukindlustuslepinguid sõlmitakse kogu kvartali kestel. Seega laekub jaanuaris sõlmitud lepingute alusel kvartali jooksul kolm kuumaksu, veebruaris kaks maksu ja märtsis üks maks. Praktika on näidanud, et kõigi uute lepingute alusel laekunud maksude summa moodustab ligikaudu 62,5% kvartali keskmisest maksust. Seetõttu tuleb elukindlustusmaksude planeerimise puhul töötabelis näidata peale kvartali keskmise maksu suuruse ka selle osa suurus, mis võrdub 62,5%-ga maksust ja on vajalik uute elukindlustuslepingute sõlmimise ülesande arvutamiseks.

Õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute sõlmimise ülesannet on lihtsam kindlaks määrata, kuna sellel kindlustusliigil pole kuumakse, aastamaks aga tasutakse täielikult lepingu sõlmimisel, sõltumata selle sõlmimise ajast (kas kvartali algul või lõpul). Õnnetusjuhtumite kindlustuse plaani summa jagatuna aasta keskmise maksuga ühe lepingu kohta annab lepingute arvu, mis tuleb sõlmida selleks, et tagada plaani täitmine. Lahutanud saadud arvust uuendamisele kuuluvate lepingute arvu, saame sõlmimisele kuuluvate uute lepingute arvu.

Õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute sõlmimise planeerimise puhul tuleb arvesse võtta selle kindlustusliigi lühiajalisust ja tingimata taotleda kehtivate lepingute õigeaegset ja isegi ennetähtaegset uuendamist (2—4 nädalat). See on vajalik sel põhjusel, et mingit soodustus-

aega Riikliku Kindlustuse vastutuse jaoks selle kindlustusliigi puhul ei ole olemas ja lepingu kehtivus lõpeb lepingus märgitud tähtaja viimasel päeval kell 24 kõigi sellest tekkivate järeldustega. Kuivõrd on kujunenud reeglilis, et kindlustuslepinguid vormistavad inspektorid ja agendid kindlustusevõtjate töö- või elukohas, on viimased õigustatud ootama, et samas korras uuendatakse ka leping uueks tähtjaks. Inspektuur on kohustatud üks kuu enne õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute lõppemist üle andma inspektorile või agendile vorm nr. 191-a kohase nimekirja (kaardid vorm nr. 191) eelmisel aastal sõlmitud lepingute kohta ja kontrollima nende uuendamist. Õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute uuendamata jätmine ei riiva mitte üksnes kindlustusevõtjate huve, vaid see tekitab kahju ka kindlustusorganite tööle selle kindlustusliigi arendamisel.

Määratud kindlaks plaanid inspektorite jaokskondadele teeb vaneminspektor jaokskonnainspektoritele ülesandeks jaotada see kindlustusagentide vahel. Kuid sellega vaneminspektori osa veel ei piirdu. Vastutades inspektuuri töö eest tervikuna on ta huvitatud inspektuuri töötajate tööjõu õigest ja kõige otstarbekohasemast kasutamisest. See kohustab teda andma vajalikel juhtumel jaokskonnainspektoritele praktilist abi, et jaotada plaani agentide vahel. Plaani agentide tööpiirkondade vahel jaotamise põhimõte on sama, mis inspektorite jaokskondade vahel, mistõttu töötabelil peavad olema ka samad näitajad.

Kui antud näites on raske arvestada määramisel mõningaid muid näitajaid, siis tuleb praktikas plaani määramisel inspektorite tööpiirkondadele ja kindlustusagentidele arvestada, peale kindlustusvälja ja elanikkonna kindlustusega hõlmavuse, veel üksikute elanikkonna gruppide majanduslikke võimalusi, töötasu taset üksikutes ettevõtetes ja organisatsioonides, üksikutes kolhoosides kehtiva töötasu taset ja, peale selle, inspektuuri töötajate kogemusi, teadmisi ja organisaatorlikke andeid.

Aasta üksikutes kvartalites võivad inspektori jaokskonna või agendi tööpiirkonna jaoks antud plaani mahule avaldada mõju ka teised tegurid, näiteks, õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute massiline uuendamine, kolhoosnikutele tasu maksmine normipäevade eest, haridusala töötajate massiline puhkuselemine jne. Kõiki neid asjaolusid arvesse võttes kujuneb töötabel pärast plaani jaotamist

Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötabel
1960. aasta I kvartaliks antud isikukindlustuse plaani jaotuse kohta inspektorite ja agentide tööpiirkondade vahel

	Elukindlustus								Kindlustus õnnetus- juhtumite vastu						
	2	3	Maksude juurde- kasv 1960. a. I kvartaliks		6	7	8	Ülesanne lepingute juurde- kasvu alal		Kindlustus- väli		13	14	15	16
			sadades rbl.	%				arv	%	töövõimelise elanikkonna arv	elukindlustusega hõlmamise %				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	isikuarvete arv	kvartalimaksu summa			1960. a. I kvartali plaan sadades rbl.	aasta keskmine maks ühe lepingu kohta, rbl. ja kop.	62,5% kvartali keskmi- sest maksust rbl. ja kop.	arv	%	töövõimelise elanikkonna arv	elukindlustusega hõlmamise %	1960. a. I kvartali plaan sadades rbl.	kvartali keskmine maks ühe lepingu kohta, rbl. ja kop.	Ülesanne lepingute sõlmimise alal	selle hulgas uenda- lepinguid
Üldse inspektuuri koh- ta	963	94,7	7,7	8,1	102,4	9,80	6,10	127	13,2	10 405	9,2	22,1	3,30	665	254
I jaoskond	570	53,7	4,4	7,7	58,1	9,40	5,90	76	13,3	6 170	9,2	11,75	3,10	375	165
Selle hulgas:															
1. kindlustusagent	173	17,0	1,1	6,5	18,1	9,80	6,10	17	10,0	1 150	15,0	2,7	3,00	90	60
2. "	147	16,1	1,3	8,0	17,4	11,00	6,90	19	12,5	1 470	10,0	1,8	2,40	75	40
3. "	105	9,7	1,1	10,0	10,8	9,30	5,80	19	18,0	1 750	6,0	4,0	4,40	90	45
4. "	145	10,9	0,9	8,2	11,8	7,50	4,70	21	14,5	1 800	8,0	1,5	2,20	70	20
Jaoskonnainspektor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,75	3,50	50	—
II jaoskond	393	41,0	3,3	8,0	44,3	10,50	6,50	51	13,0	4 235	9,3	10,35	3,60	290	89
Selle hulgas:															
1. kindlustusagent	146	17,4	1,2	7,0	18,6	11,90	7,40	16	10,9	1 255	12,0	3,2	4,50	70	25
2. "	114	10,4	1,0	9,6	11,4	9,20	5,80	17	15,0	1 630	7,0	3,5	3,70	95	36
3. "	133	13,2	1,1	8,5	14,3	9,90	6,20	18	13,5	1 350	10,0	1,9	2,60	75	25
Jaoskonnainspektor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,75	3,50	50	—

Märkus: Lahtrite 7,8 ja 14 andmed on arvutatud ümardamisega 10 kop. peale.

inspektorite jaoskondade ja agentide tööpiirkondade vahel järgmiseks (vt. lk. 16).

Isikukindlustuse edasiseks arendamiseks ja täpsemaks planeerimiseks on, nagu näidete varal tõendati, esmajärguline tähtsus kindlustusvälja arvestusel. Selles suhtes pakuvad huvi mõnede nende riikliku kindlustuse inspektuuride töökogemused, kus peetakse mitte ainult organisatsioonide ja neis töötavate töötajate arvestust, vaid ka töötajate kindlustusega hõlmamise arvestust üksikutes ettevõtetes ja asutustes. Selline arvestus võimaldab vaneminspektoril täpsemalt kindlaks määrata iga inspektori või agendi tööpiirkonnale antava kindlustusmaksude kogumise ja uute isikukindlustuslepingute sõlmimise plaani ning annab alati ülevaate isikukindlustustöö seisukorrast rajooni igas ettevõttes.

Rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee statistika sektorilt, rajooni rahandusosakonnalt ja rajooni tsentraalhoiukassalt saadavad andmed kindlustusvälja samuti kindlustusoperatsioonide kohta kirjendatakse erijärnaali või kaardile, kuhu märgitakse rajooni organisatsioonide nimed ja aadressid, ametiühingukomiteede esimeeste nimed, töötajate arv ning elukindlustusega ja õnnetusjuhtumite vastu kindlustatute arv kvartalil alguseks.

Kiievi linna Lenini rajooni inspektuur pöörab suurt tähelepanu kindlustusvälja arvestusele ja operatsioonide arendamisele riikliku kindlustuse kõigi liikide alal.

Plaani täitmiseks on väga tähtis õigesti jaotada ülesanded inspektorite ja agentide tööpiirkondade vahel. Iga kindlustusagent peab kindlustusvälja arvestust oma tööpiirkonna kohta, teeb igas kvartalis kindlaks, missugune protsent elanikkonnast on hõlmatud isikukindlustusega. Samasugust kindlustusvälja arvestust peetakse ka koduse vara kindlustamise alal. Selleks on trükitud erilised arvestuskaardid, mida peetakse iga organisatsiooni ja iga maja kohta. Uute agendijaoskondade organiseerimise puhul paigutatakse kaardid uute jaoskondade kartoteeki.

Samuti on sisse seatud kaardid ka õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute kohta. Praktika näitas, et selline arvestus aitab kaasa lepingute õigeaegsele uuendamisele, kuna selle abil on võimalik kontrollida lepingu tähtaegu ja kindlustusmaksude tasumise õigeaegsust. Peale kindlustusvälja arvestuskaartide on inspektuuris Kiievi linna

Lenini rajooni plaan kindlustusagentide tööpiirkondade jaotusega, kusjuures on märgitud majade numbrid, korteriüürnike arv ja kindlustusealiste isikute arv.

3. Riikliku Kindlustuse inspektuuri side rajooni juhtivate ja ühiskondlike organisatsioonidega

Isikukindlustuse alal peab inspektor töötama tihedas kontaktis rajooni juhtivate organitega ning ettevõtete ja asutuste partei-, ametiühingu- ja teiste organisatsioonidega.

Kindlustustöö on mitmekesine. Nii isiku- kui ka vara-kindlustuse vabatahtlike liikide arendamiseks ei piisa üksnes massilise organiseerimistöö ürituste kavandamisest.

Sverdlovski linna Verhh-Issetski rajooni partei- ja ametiühinguorganisatsioonid osutavad kohalikule inspektorile suurt abi töös elanikkonna hulgas. Ametiühingukomiteede esimeestele partei rajoonikomitees seminaride korraldamisel võetakse õppeprogrammi ka küsimused, mis käsitlevad ametiühingute osavõttu riikliku kindlustuse arendamisest. Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötajad esinevad partei rajoonikomitees parteiorganisatsioonide sekretäride nõupidamistel, rajooni täitevkomitee istungitel, rajooni töörahva saadikute nõukogu istungjärkudel ja nõukogu eelarvekomisjoni koosolekutel.

Toetudes rajooni juhtkonna ja ametiühinguorganisatsioonide kaasabile korraldab Riikliku Kindlustuse inspektor ettevõtetes ja asutustes vestlusi riikliku kindlustuse teemal ja teeb selgitustööd elanikkonna hulgas. Inspektuuri töötajate tegevuse tulemusi arutatakse ametiühingute käitis- ja tsehhikomiteede koosolekutel ning riikliku krediidi ja hoiunduse kaastöökomisjonide nõupidamistel.

Tänu tihedatele sidemetele ettevõtete ühiskondlike organisatsioonidega õnnestus inspektoril võtta tööle agente, kes armastavad oma tööd ja oskavad võita autoriteeti elanikkonna hulgas.

Enamik Moskva, Leningradi, Kiievi, Gorki ja teiste linnade inspektuure esitab iga aasta rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele arutamiseks ettekande riikliku kindlustuse kohta. Enne seda esitab inspektor täitevkomiteele teatise kindlustusalase töö seisukorra kohta rajoonis. Koosolekule kutsutakse esmajoones nende ettevõtete ja organisatsioonide käitis- ja kohalike komi-

teede esimehed, kus töö isikukindlustuse alal pole laialdaselt arenenud. Inspektor korraldab perioodiliselt kindlustusagentide aruandlust käitiskomiteede laiendatud pleenumitel. Arutusest võtab tingimata osa kas inspektuuri vaneminspektor või jaoskonnainspektor.

Paljud rajoonitäitevkomiteed aitavad selleks kaasa, et ettevõtete direktorid ja ametiühinguorganisatsioonide juhatajad suhtuksid tänelepanelikult massilisse organisierimistöösse isikukindlustuse alal.

Kiievi Linna Lenini Rajooni TSN Täitevkomitee kinnitab konkreetse massilise selgitustöö plaani ja teatab sellest eri kirjaga rajooni organisatsioonidele. Pärast seda täpsustatakse vestluste aeg ja saadetakse kokkulepitud ajaks kohale inspektuuri töötajad.

Partei Kiievi linna Lenini rajooni komitee kutsub tavaliselt kaks korda aastas kokku rajooni ettevõtete ja asutuste juhatajate ja parteiorganisatsioonide sekretäride nõupidamise, kus arutatakse isikukindlustuse arendamise küsimust töötajate hulgas. Rajoonikomitee soovitas kõigile partei-algorganisatsioonidele ja ametiühingute kohalikele organisatsioonidele arutada vabatahtliku kindlustuse küsimusi tööliste ja teenistujate üldkoosolekutel ning käitis- ja kohalike komiteede laiendatud koosolekutel, ära kuuiata kindlustusagentide aruanded nende töö kohta, kavandades seejuures konkreetsed abinõud selle parandamiseks, määrata kollektiivi liikmete hulgast ühiskondlikke kindlustusinspektoreid, suuremates organisatsioonides aga kohakaasluse alusel töötavaid kindlustusagente. Rajooni rahandusosakonna juhatajale ja Riikliku Kindlustuse vaneminspektorile tehti korraldus teatada partei rajoonikomiteele organisatsioonidest, kes ei osuta vajalikku kaasaabi kindlustustöös. Kõik need abinõud loovad soodsa pinna tööliste ja teenistujate hulgas tehtavale massilisele selgitustööle isikukindlustuse alal.

Suurt abi Riikliku Kindlustuse inspektuurile osutuvad käitiskomiteed. Nad korraldavad kollektiivides koosolekuid spetsiaalselt isikukindlustuse selgitamiseks, aitavad kaasa vestluste korraldamisel, valgustavad isikukindlustuse küsimusi seinalehtedes jne.

UKP Kiievi Linna Lenini Rajooni Komitee saatis 1959. a. taas rajooni parteiorganisatsioonide sekretäridele kirja, kus märgitakse riikliku kindlustuse tähtsust ja pannakse partei- ja ametiühinguorganisatsioonidele ning ettevõtete

ühiskondlikele organisatsioonidele ülesanded riikiiku kindlustuse vabatahtlike liikide arendamiseks.

Arvesse võttes, et Kiievi linna Lenini rajoon on linna-keskus, kus asub enam kui 600 ettevõtet ja organisat-siooni, millest enamik on haldus-, majandus- ja varumis-organisatsioonid, otsustas rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kokku kutsuda täitevkomitees ette-võtete juhatajate ja ametiühingukomiteede esimeeste nõu-pidamised vastavate harude järgi. Selleks kinnitas täitev-komitee organisatsiooniliste abinõude plaani, mille elluvii-mise eest on vastutavad täitevkomitee esimehe asetäitjad, rajooni rahandusosakonna juhataja, rajooninõukogu ala-liste komisjonide esimehed, Riikliku Kindlustuse vanem-inspektor ja teised juhtivad töötajad.

Isikukindlustusalases töös osutuvad inspektuurile suurt abi riikliku krediidi ja hoiunduse kaastöökomisjonid. Rajooni riikliku krediidi ja hoiunduse kaastöökomisjoni ning rajooni nõupidamiste otsuste ja näpunäidete alusel saadavad alluvad kaastöökomisjonid oma liikmeid ette-võtete osakondadesse ja tsehhidesse iga töötajaga indi-viduaalselt selgitustööd tegema. Isikukindlustuse tingi-muste selgitamiseks varustab inspektuur alluvaid komis-jone juhenditega ja tutvustab neid kindlustatuile kindlus-tussummade väljamaksmise korra ja eeskirjadega. Iga-päevases töös abistavad inspektuuri kollektiivide üldkoos-olekul valitud ühiskondlikud kindlustusinspektorid. Kasu-tades instruksioone ja reklaamimaterjale valgustavad nad riikliku kindlustuse küsimusi seinalehtedes ja käitise aja-lehtedes, abistavad kindlustusagente töötajatega isiku-kindlustuslepingute sõlmimisel.

Samuti abistavad inspektuuri tema töös rajooni nõu-kogu saadikud, parteiorganisaatorid, ettevõtete ja asutuste ametiühinguorganisaatorid, kindlustusdelegaadid ja teised kindlustusaktivistid. Abi vormid on väga mitmekesised. Kindlustusaktiiv rajoonis on püsiv, 170 inimest töötab Riikliku Kindlustuse aktivistidena enam kui viis aastat. Inspektuuri inspektorid ja kindlustusagendid pööravad suurt tähelepanu aktivistide valikule ja äratavad aktiivi liikmete hulgas huvi ja armastust kindlustusala vastu.

Massilist selgitustööd isikukindlustuse alal tehakse peamiselt ettekannete ja vestluste näol. 1958. aastal pida-sid Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötajad ettekandeid ja andsid informatsiooni 812 korral. Ettekannetes valgus-

tatakse fakte, mis tõestavad isikukindlustuse hüvesid, praktiseeritakse kindlustussummade saamise tšekkide kätteamist neile, kes on üle elanud lepingu tähtaja.

Tihe side ühiskondlike organisatsioonidega kindlustusalases töös annab häid tulemusi. Kindlustatute arv kasvab pidevalt ja inspektuurile antavad plaanid täidetakse igas kvartalis. Isikukindlustusega on hõlmatud ligi 50% rajooni töötajate üldarvust.

Kindlustustööd tehakse peamiselt rajooni ettevõtetes, asutustes, organisatsioonides ja see on tihedalt seotud elanikkonna eluga. Seetõttu ei tohi inspektuuri juhataja kunagi unustada oma esimest kohustust, nimelt õigeaegselt informeerida rajooni juhtivaid organeid kindlustustöö seisukorrast ja neile ette kanda riikliku kindlustuse alal üleskerkinud praktilised küsimused.

Riikliku Kindlustuse vaneminspektorite algatusel kutsuvad paljud rajooni töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed ja partei rajoonikomiteed perioodiliselt kokku partei- ja ametiühinguorganisatsioonide juhatajate ning kindlustusaktiivi nõupidamisi, samuti majandusettevõtete juhatajate nõupidamisi ja arutavad neil isiku- ja varakindlustuse vabatahtlike liikide arendamisega seotud küsimusi.

Näiteks Moskva Linna Riia Rajooni TSN Täitevkomitee kutsus Riikliku Kindlustuse inspektuuri algatusel kokku asutuste majavalitsejate ja komandantide nõupidamised, mis aitas väga kaasa vabatahtliku kindlustuse tööle elamutes.

Magnitogorski linna ühel inspektuuril ei õnnestunud kaua arendada tööd isikukindlustuse alal kombinaadi valtsimistsehhides. Inspektuur pöördus rajooni täitevkomitee poole palvega arutada seda küsimust. Täitevkomitee kutsus koosolekule kombinaadi tsehhide ülemad, ametiühingu tsehhikomitee esimehed ja parteiorganisatsioonide sekretärid. Vaneminspektori ettekande alusel võeti vastu otsused, mis etendasid positiivset osa isikukindlustuse arendamisel. Nõupidamisest osavõtjaile sai selgeks kindlustuse suur tähtsus ja nad osutasid inspektuurile abi kombinaadi valtsimistsehhide tööliste hulgas tehtavas isikukindlustuse alases töös.

Riikliku Kindlustuse Permi oblasti eesrindlike inspektuuride töötajad peavad alatist sidet rajooni töörahva saadikute nõukogudega, viibivad rajooni nõukogu istungjär-

kude koosolekutel, esinevad nendel koosolekutel või valmistavad ette materjale täitevkomitee liikmete esinemisteks. Koosolekuruumides organiseerivad inspektuurid teadete laudu vabatahtliku isiku- ja varakindlustuse küsimuste selgitamiseks. Kuna istungjärgudel viibivad rajooni kõigi rahvamajandusharude eesrindlased, aitab see üritus koos teistega kaasa riikliku isikukindlustuse populariseerimisele.

Riikliku Kindlustuse kogenud vaneminspektorid pöörduvad enne, kui nad lähevad tegema isikukindlustusealast tööd selles või teises ettevõttes, remondi- ja tehnikajaamas, kolhoosis või sovhoosis, kaasabi saamiseks NLKP rajoonikomitee poole. Partei rajoonikomitee soovitab kõnesoleva ettevõtte või kolhoosi ühiskondlikel organisatsioonidel kaasa aidata Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötajatele kindlustustöö organiseerimisel.

Üks otsustavaid tingimusi, et saavutada edu isikukindlustustöös, on inspektuuri vahetu side ametiühinguorganisatsioonidega. Kuna ametiühinguorganisatsioonide otsene ülesanne on hoolitseda töötajate materiaalse olukorra parandamise eest, osutavad nad riikliku kindlustuse organitele alati kaasabi isikukindlustuse kõikide liikide arendamisel.

Donetskaja oblasti Tsistjakovo linna Riikliku Kindlustuse Inspektuur saavutas viimase kahe aasta jooksul häid tulemusi isikukindlustuse arendamisel. Selles töös osutasid temale suurt abi ametiühinguorganisatsioonid. Trusti «Tsistjakovantratsiit» kaevanduse nr. 1 «Krasnaja Zvezda» ametiühingu kaevanduskomitee peab tähtsaks isikukindlustuse edasist arendamist töötajate hulgas. Küsimust, kuidas areneb isikukindlustuse propageerimine töötajate hulgas, arutati süstemaatiliselt ametiühingukomitee koosolekutel ja kavandati abinõud selle töö parandamiseks. Kõigile ametiühingurühmadele tehti ülesandeks korraldada töötajate hulgas laialdast massilist selgitustööd isikukindlustuse propageerimiseks ja osutada kindlustusagentide abi kindlustuslepingute sõlmimisel.

Tänu ametiühingu rühmaorganisaatorite tähelepanelikule suhtumisele isikukindlustusse sõlmisid paljudes kaevanduse jaoskondades kõik töölised kindlustuslepingud. Ametiühingu jaoskonnakomiteede esimeeste aktiivsel osavõtul on kaevanduste nr. 1 ja 3 jaoskondades kindlustatud 87—90% kõigist töötajaist. Kaevanduse ametiühinguorga-

nisatsiooni kaasabil on Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötajad saavutanud seda, et enam kui pool ettevõtte kõigist töötajaist on sõlminud elukindlustuslepingud ja kindlustanud end õnnetusjuhtumite vastu.

Karjala ANSV Sortavala rajooni Riikliku Kindlustuse Inspektuuri töötajaile osutavad suurt abi ettevõtete ametiühinguorganisatsioonid.

Sortavala Mööbli- ja Suusakombinaadi töölised, insener-tehnilised töötajad ja teenistujad sõlmivad iga aasta õnnetusjuhtumite kindlustuse lepinguid. 1. jaanuariks 1959 oli kindlustusega hõlmatud ligi 75% kõigist kombinaadi töötajaist.

Isikukindlustuse alasest tööst võtsid osa kõik ametiühingu tehase- ja tsehhikomiteede liikmed, ametiühingu rühmaorganisaatorid, vahetusmeistrid ja töölised. Nad selgitasid kindlustuse tingimusi, tegid kindlaks, kes soovivad end kindlustada ja teatasid sellest kindlustusagentidele, kes vormistas tunnistused ja võttis vastu kindlustusmaksud.

Murmanski oblasti Kandalaksa rajooni ametiühinguorganisatsioonid peavad vabatahtliku elukindlustuse arendamist oma vahetuks tööks. Alumiiniumitehases on ligi kolmandik kõigist töötajaist sõlminud isikukindlustuse lepingud, aga tehase 6-es jaoskonnas on kindlustusega hõlmatud 80% kõigist töötajaist.

Need tulemused saavutas inspektor ametiühingu- ja majandusaktiivi kaasabil. Tehasekomitee seadis endale ülesande kaasa tõmmata tsehhikomiteed, ametiühingu- ja majandusaktiiv isikukindlustuse laialdase arendamise tööle ning saavutada töötajate maksimaalne hõlmamine isikukindlustusega.

Kandalaksa Mehaanikatehase ametiühingukomitee võttis 1959. aasta mais vastu otsuse «Tehase ametiühinguorganisatsioonide töö tugevdamisest vabatahtliku elukindlustuse arendamise alal tööliste ja teenistujate hulgas». Otsuses on öeldud: «Isikukindlustuse arendamiseks tehase tööliste, teenistujate ja insener-tehnilise personali hulgas teha tsehhide ametiühinguorganisatsioonidele ettepanek organiseerida koos Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötajatega tehase kollektiivi hulgas massilist selgitustööd vabatahtliku elukindlustuse tähtsusest, kuna selle eesmärk on parandada töötajate elujärge».

Isikukindlustamise arendamise töö praktika näitab, et kõige laialdasemat töötajate hõlmamist isikukindlustusega saavutavad need Riikliku Kindlustuse Inspektuurid, kelle töötajad peavad tihedat sidet ettevõtete, organisatsioonide, kolhooside ja õppeasutuste partei-, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonidega.

4. Massilise organiseerimistöö vormid ja meetodid isikukindlustuse alal

Isikukindlustusalase töö vormid on mitmekesised ja sõltuvad nii kindlustustöötajate isiklikest omadustest kui ka nendest tingimustest, kus seda tööd tuleb teha. Mis puutub selle töö meetoditesse, siis on olemas individuaalmee-
tod, kui kindlustusagent või inspektor teeb kindlustustööd iga kindlustusevõtjaga individuaalselt, vesteldes temaga kas kodus või töökohas. See meetod on ammu tuntud, kapitalistlike maade tingimustes on see ainuke.

NSV Liidus, kus iga massiline üritus on ka kollektiivi ja ühiskondlike organisatsioonide üritus, organiseeritakse isikukindlustustööd ühiskondlike organisatsioonide kaasabil. Sel puhul tehakse isikukindlustusalast tööd esmajoonel suurtes ettevõtetes, kolhoosides, sovhoosides, remondi- ja traktorijaamades ning teistes organisatsioonides. Enne inspektuuri massilise organiseerimistöö kvartaliplaani lõplikku kinnitamist peab vanem- või jaoskonnainspektor külastama selle objekti juhtkonda ja ühiskondlikke organisatsioone, kus kindlustustööd tuleb teha, ja nendega kokku leppima töö aja suhtes ning lühidalt informeerima neid isikukindlustuse eesmärgist ja ülesannetest, viidates seejuures partei ja valitsuse otsustele töötajate materiaalse olukorra parandamise kohta, samuti oblasti ja rajooni juhtivate organisatsioonide otsustele ja näpunäidetele isikukindlustuse arendamise kohta.

Esimest informatsiooni isikukindlustuse perspektiividest ja tingimustest on soovitatav anda partei- või ametiühingukomitee koosolekul, millest võtab osa ka aktiiv. Kui aktiivi liikmed koosolekul ei viibinud, tuleb enne üldkoosolekuid kokku kutsuda partei-, ametiühingu- ja majandusaktiiv ja seda üksikasjaliselt tutvustada isikukindlustuse tingimustega, pidada nõu selle kohta, missugust kindlustusliiki

tuleb töötajatele soovitada ning tagada aktiivi kaasabi. Soovitav on, et partei- või ametiühingukomitee oma otsuses kutsuks kõiki alluvaid tsehhikomiteesid ja aktiivi abistama kindlustustöötajaid isikukindlustusalases töös.

Kolhoosi või ettevõttesse kohale jõudnud, koostavad inspektuuri töötajad ühiselt juhtkonna, partei- ja ametiühinguorganisatsiooniga massilise selgitustöö plaani. Plaanis tuleb ette näha, millest tööd alustada, kus ja millal vestlused ja koosolekud korraldada, missuguses järjekorras vormistada kindlustuslepingud jne. Ainult pärast kõiki nende küsimuste kooskõlastamist vastava ettevõtte või kolhoosi ühiskondlike organisatsioonidega võib neid võtta Riikliku Kindlustuse inspektuuri tööplaani.

Selleks, et parteikomitee ja ametiühingukomitee liikmed ja aktivistid oleksid isikukindlustusest paremini informeeritud, tuleb neid varustada vastavate brošüüride, lendlehtede ja märkmikutega.

Ettevalmistust ettekanneteks või vestlusteks tööliste ja teenistujate üldkoosolekutel tuleb alustada graafikus ettenähtud ajal. Ettekannete või vestlustega esinemiseks tuleb hoolikalt valmistuda ja need peavad oma vormilt olema lihtsad ja kõigile arusaadavad. Ettekandja peab arvestama kuulajate koosseisu, nende elukutselisi iseärasusi ja töötingimusi. Kindlustustingimuste selgitamisel tuleb kuulajatele meelde tuletada kindlustussummade väljamaksmise fakte traumajuhtumite puhul, kui need kõnesolevas ettevõttes aset leidsid. Katse mööda hiilida võimaliku õnnetuse või surmaga seotud küsimustest ja käsitleda ainult kindlustussumma väljamaksmist üleelamise puhul, on kindlustuse sisu moonutamine. Selgitustöö raskus isikukindlustuse alal seisneb selles, et tuleb anda õige ja igakülgne ettekujutus kindlustuse kõigist tingimustest, kuid samal ajal vältida ebamugava tunde tekkimist kuulajail õnnetusjuhtumi või surma võimalikkusest. Tuleb anda kuulajatele selge ettekujutus sellest, et kindlustus võimaldab saada täiendavalt materiaalselt abi õnnetusjuhtumi puhul kindlustatul endal, tema surma puhul aga tema perekonnal, ning et kindlustuslepingu tähtaja lõppemisel makstakse kindlustussumma välja kindlustatule isiklikult. Sellise selgitamise tulemusena sõlmib kuulaja sega-elukindlustuslepingu, lähtudes soovist kindlustussumma kätte saada üleelamise korral. Ühtlasi on ka temal selge ettekujutus kõigist teistest lepingu tingimustest.

Selgitustöös tuleb rõhutada õnnetusjuhtumite vastu kindlustamise peamist eelist, nimelt odavat tariifi. See tõttu võib kõnesolevat kindlustusliiki edukalt soovitada kui iseseisvat kindlustusliiki ja sega-elukindlustuse lisa.

Paljud kindlustustöötajad, eriti suurte linnade mittekoosseisulised agendid, on arvamisel, et kollektiivides tuleb propageerida ainult ühte kindlustusliiki, kas sega-elukindlustust või õnnetusjuhtumite kindlustust, lähtudes sellest, et kui kindlustusevõtjaid korraga tutvustada mõlema kindlustusliigiga, siis pooldavad nad kindlustamist õnnetusjuhtumite vastu kui kõige soodsamat kindlustusmaksude suuruse poolest. Meie ei jaga seda kartust, vaid peame sellist isikukindlustuse propageerimise viisi vääraks. Kindlustustöötajad ei tohi otsustada kindlustusevõtjate eest, missugune kindlustusliik neile kõige enam sobib. Riikliku kindlustuse töötajad peavad tutvustama elanikkonda kõigi kindlustusliikidega. Paremad eesrindlikud agendid töötavadki nii, et kõik nende kindlustusevõtjad, kellel on sega-elukindlustuslepingud, sõlmivad kindlustuslepingud ka õnnetusjuhtumite vastu.

Rääkides tähtaegadest ei tule varjata seda, et kindlustusmaksude määrad viieaastase kindlustuslepingu alusel, mis kõige enam ahvatlevad kindlustusevõtjaid, on lepingu lühiajalisuse tõttu tunduvalt kõrgemad kümneaastase tähtaajaga lepingu kindlustusmaksude määradest. Peale selle on kõigi vanuserühmade kohta maksude üldsumma lepingu viieaastase kestuse puhul kindlustussummast mõnevõrra suurem. Tuleb lühidalt ja arusaadavalt ära seletada, millest on selline tariif tingitud.

Paljud rõhutavad ettekannetes ja vestlustes, et kindlustatu võib saada laenu ning igal ajal lepingu lõpetada ja saada tagasiostu summa. Meile näib, et selle kohta tuleb anda seletus vastusena küsimusele või seda väga lühidalt mainida ettekande lõpul. Viies läbi esimest vestlust kindlustusevõtjaga, tuleb taotleda seda, et iga kindlustusevõtja suhtuks asjasse tõsiselt, valiks endale kõige vastuvõetavama ja kasulikuma kindlustusliigi ja -tähtaja ning määraks ära kindlustussumma suuruse, lähtudes oma materiaalistest võimalustest, ja tingimata alati tasuks kindlustusmaksud kogu kindlustustähtaja kestel.

Eriti üksikasjaliselt tuleb jutustada kuulajaile ühekordse sissemaksu kasulikkusest ja soodustustest maksude alal, mis antakse kindlustatuile, kes on oma töövõime õnnetus-

juhtumi tõttu jäävalt kaotanud, vastutusest iga kindlustusliigi alal, täielikult loetleda kõik õnnetusjuhtumid, mille tagajärgede eest makstakse kehtivate eeskirjade kohaselt välja kindlustussumma, juhtida tähelepanu sellele, et iga soovija võib end kindlustada kas arstliku läbivaatusega või ilma selleta, samuti sel puhul kehtivatele erinevustele kindlustussummade väljamaksmisel kindlustuse esimese aasta kestel. Tuleb selgitada, et kindlustusevõtja peab oma avalduses andma selged ja õiged vastused küsimustele oma tervisliku seisukorra kohta, kuna see on tähtis sel puhul, kui kindlustussumma tuleb väljamaksmisele lepingu kehtivuse esimese kahe aasta jooksul.

Läbimõeldud ja veenev vestlus on väga tähtis. Kui vaneminspektor saadab jaoskonnainspektorid ja kindlustusagendid kollektiividesse ettekandeid pidama ning vestlema isikukindlustuse teemal, peab ta enne seda jutustama neile sellest, kuidas tuleb töö organiseerida, arvestades seejuures antud kollektiivi iseärasusi ja kontrollima, kas töötajad on esinemisteks ette valmistatud, kas on neil olemas lühikonspektid, kas neil on vajalikke andmeid kindlustussummade väljamaksmise kohta, mis veenvalt tõendavad isikukindlustuse tähtsust ja kasulikkust.

Hästi ettevalmistatud ettekanne ei anna iseenesest tulemusi, kui puuduvad kollektiivi liikmete sõnavõttud. Seejärel tuleb enne koosoleku algust paluda kahte või kolme aktivisti või varem kindlustatud isikut, kui viimased on kindlustussummad kätte saanud, võtta pärast ettekannet sõna. Kollektiivi selliste liikmete esinemised, keda kõik tunnevad, annavad häid tulemusi. Nendel koosolekutel esinevad sageli partei- ja ametiühingukomitee liikmed ning ka tsehhide juhatajad, meistrid ja insenerid. Kui üksikutel seltsimeestel, kes olid nõus kõnelema, tekib selles mingeid raskusi, peab kindlustusinspektor või agent vestlema nendega individuaalselt, andma neile vajalikku materjali ja selgitama, kuidas küsimust tuleb valgustada. Mõni päev enne koosolekut peavad inspektuuri töötajad ettevõtte tsehhides või kolhoosi brigaadides välja panema plakatid ja muu reklaami, koostama ja andma käitise lehte või seinalehte artikleid isikukindlustuse teemal, ning andma lühinformatsiooni kohaliku raadiosõlme kaudu. Kui inspektuuri kasutuses on magnetofonilindid või gramfoniplaadid isikukindlustuse reklaamiga, tuleb kokku leppida raadiosõlmega, et need materjalid antakse enne

ettekannet või vestlust üle raadio kaudu. Inspektuurid, kellel on lühifilme, peavad kokku leppima nende demonstreerimise kohta ettevõtte, kolhoosi või sovhoosi klubis.

Mida pikem on ettevalmistusperiood ja mida põhjalikum on ettevalmistus, seda kergemini, kiiremini ja edukamalt saab tööd organiseerida. Kuid ettekanded koosolekutel annavad kuulajaile ainult üldise ettekujutuse kindlustusest ja sageli ei tekitagi neis soovi end kindlustada. Seetõttu tuleb pärast ettekannet individuaalselt vestelda kollektiivi liikmetega, üksikasjaliselt tutvustada neid kindlustuseeskirjadega, arvestades seejuures igaühe soove ja rõhutades just neid momente, mis võivad pakkuda kindlustusevõtjale erilist huvi. Sageli esitab kuulaja küsimusi, on huvitatud kindlustusliikide omavahelisest erinevusest, õnnetusjuhtumite iseloomust, mille puhul makstakse kindlustussumma välja jne. Sellisel vestlemisel tuleb tuua näiteid elust, mis tõendavad, et kindlustus on töötajaile kasulik. Kui need näited on võetud oma rajooni praktikast, naaberettevõtetest, pealegi kui need puudutavad tuttavaid inimesi, siis on need kõige tõhusamaks agitatsioonivahendiks.

Sageli esineb fakte, et kindlustusagendid pärast rühmavestlust või ettekannet hakkavad samas üles kirjutama soovijaid, kes on nõus kindlustuslepingut sõlmima. Tuleb hoiatada agente sellise kiirustamise eest. Isegi siis, kui leidub neid, kes soovivad sõlmida lepingu, tuleb dokumentide vormistamisest hoiduda ja teatada seltsimeestele, et nendega vesteldakse veel, seniks aga nad mõelgu tõsiselt järele ja pidagu nõu lähedaste isikutega. Leping sõlmitakse vähemalt viieks aastaks, kusjuures kindlustusevõtja võtab endale teatud rahalised kohustused, mille tõttu otsus lepingu sõlmimise kohta peab olema tehtud parema arusaamise põhjal, kusjuures aluseks on teadmine kasust, mida kindlustusevõtjale annab isikukindlustusleping. See väldib keeldumisi kindlustustunnistuste vastuvõtmisest, samuti lepingute lõpetamisi enne tähtaega maksude edaspidisest tasumisest loobumise tõttu.

Uute elukindlustuslepingute sõlmimine tuleb ühendada kehtivate kindlustuslepingute säilitamise ja õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute õigeaegse iga-aastase uuendamise tööga. Iga inspektor ja agent peab tegema kõik, mis vajalik selleks, et säilitada kehtivaid elukindlustuslepinguid. Iga enne tähtaega lõpetatud kindlustusleping tõendab Riikliku Kindlustuse inspektori ja agendi ebarahuldavat

tööd, rääkimata sellest, et kindlustuse lõpetamine enne tähtaega ei vasta ka kindlustusevõtja huvidele. Seetõttu tuleb alati välja selgitada kindlustuslepingute ennetähtaegse lõpetamise põhjused ja, kui vaja, need läbi arutada inspektuuri töötajate nõupidamistel, samuti võtta tarvitusele kõik abinõud enne tähtaega lõpetatud lepingute taastamiseks.

Iga aastaga väheneb ennetähtaegselt lõpetatavate elu-kindlustuslepingute arv protsentides, võrreldes kehtivate lepingute arvuga. Nii moodustasid enne tähtaega lõpetatud lepingud: 1957. a. 11,6%, 1958. a. 10,9% ja 1959. a. 10,2%. Üksikutes vabariikides oli see protsent tunduvalt suurem. Selle puuduse äralangemise puhul oleks elu-kindlustuslepingute juurdekasv moodustanud 1959. aastal 20 protsendi asemel 30 protsenti, mis omakorda oleks võimaldanud suurendada kindlustatute arvu kolme aasta jooksul kahekordseks.

Paljud töötajad esitavad küsimuse, mispärast kindlustusagentidele pannakse süüks, kui nende teenindada olevad isikud lõpetavad lepingu enne tähtaega, kuna kindlustus on ju vabatahtlik ja kindlustusevõtjat vägisi kinni pidada pole võimalik. Kas agent on süüdi lepingu ennetähtaegses lõpetamises? Kas see lõpetamine on tingitud agendist sõltuvatest või sõltumatutest põhjustest? NSV Liidu Rahandusministeerium tegi 1959. aasta algul kõigile Riikliku Kindlustuse Valitsustele ülesandeks uurida seda küsimust, üldistada materjalid ja võtta tarvitusele vajalikud abinõud. Asja selgitamisel tehti kindlaks, et kindlustuslepingute enne tähtaega lõpetamise (storno) üks peamisi põhjusi on see, kui kindlustatud ei ole küllalt veendunud, et kindlustusleping on neile tõesti kasulik. Enne tähtaega lõpetavad lepingud tavaliselt need kindlustusevõtjad, keda puudulikult informeeriti kindlustusevõtjate kohustustest, või kellele kindlustusagent andis vastutustundetult nõu kindlustussumma ja kindlustustähtaja kohta. Õige pea saab kindlustatu teada, et kindlustusagent viis teda eksitusse ja lõpetab kindlustusmaksude tasumise.

Kindlustaja T. Riiast saatis kirja, milles kirjutab: «24. mail 1958. a. tehti minule ettepanek kindlustada oma elu. Olen 50 aastane. Palka saan 80 rbl. kuus. Kindlustasin end viieks aastaks 500 rubl. eest. Iga kuu maksan 8 rbl. 88 kop. Kuid pärast seda, kui ma kõik kokku võtsin, tuli välja, et viie aasta jooksul maksan 532 rubla 50 kop. ja

kui elan 24. maini 1963. a., saan kätte ainult 500 rubla. Tahtsin lepingu lõpetada, kuid minule öeldi, et minu poolt 6 kuu eest tasutud makse ei tagastata. Soovisin pikendada lepingut kuni 10 aastani, aga minule öelda, et see pole võimalik. Aga keskmise palgaga töötajal on raske kaotada 30—40 rubla.»

Ainult hoolimatusega kindlustusevõtja huvide vastu võib seletada seda, et kindlustusagent soovitas sellele naisele sõlmida kindlustuslepingu 5 aastaks, millise tema tahab lõpetada juba 6 kuu pärast, kuna kindlustustähtaeg on väga lühike, mille tõttu kindlustusmaksu summa on küllalt suur. Kui agent oleks soovitanud 10 aastast tähtaega, oleks kindlustusmaks olnud poole väiksem ning mitte koormav.

Ülaltoodust selgub, et just ennetähtaegselt lõpetatud lepingute arv iseloomustab selle selgitustöö taset ja kvaliteeti, mida inspektor või agent kindlustusevõtjate hulgas teeb. Just seetõttu võetakse see näitaja arvesse agendile protsenditasu maksmisel, kusjuures alates 1. juulist 1959. a. kehtivad veelgi rangemad nõudmised. Et saada täielikult kätte lisatasu, ei tohi agendil olla ennetähtaega lõpetatud lepinguid rohkem kui 2% (varem oli lubatud 3%).

Teisteks kõige sagedamini korduvaiks elukindlustuslepingute ennetähtaegse lõpetamise põhjusteks, nagu seda on kohtadel erikontrollimistega kindlaks tehtud, on:

kindlustusagentide kaadri ebaõige jaotus ja nende sagedane vahetumine, eriti maal, mille tõttu kindlustatuid teenindatakse ebarahuldavalt;

et mittekoosseisulised kindlustusagendid ei võta kindlustatuilt järjekordseid kindlustusmaksu õigeaegselt vastu;

Riikliku Kindlustuse vanem- ja jaoskonnainspektorite paljudel juhtudel puudulik kontroll kindlustusagentide töö üle maksude kogumise alal ja isikukindlustuse tingimuste töötajatele selgitamisel. Agendid ei seleta alati kindlustada soovijaile, et tariifimäära suurus sõltub kindlustustähtaegast ja kindlustatu vanusest, ja et laenu andmine kindlustatuile või kindlustussumma väljamaksmine töövõime kaotamise puhul kuni 50% piires ei vabasta neid järjekordsete kindlustusmaksude tasumisest;

kindlustatute dokumentide mitteõigeaegne edasisaatmine nende alalise elukoha vahetamise puhul;

Riikliku Kindlustuse valitsuste puudulik kontroll selle

üle, kas Riikliku Kindlustuse inspektorid esitavad õigeaegselt vorm nr. 186 kohased teadaanded aegunud ja teistele inspektoritele saadetud elukindlustuslepingute kohta. Paljud Riikliku Kindlustuse inspektorid ei märgi nendes teadaannetes lepingute ennetähtaegse lõpetamise tõelisi põhjusi, Riikliku Kindlustuse valitsused aga sageli ei kontrolli ega analüüsi neid ega võta tarvitusele vajalikke abinõusid elukindlustuslepingute ennetähtaegse lõpetamise põhjuste kõrvaldamiseks.

Kindlustustingimuste puuduliku ja ebaõige selgitamise tagajärg on tihti see, et isikud, kes varemalt avaldasid soovi sõlmida kindlustusleping, keelduvad vastu võtmast neile väljakirjutatud kindlustustunnistusi. Näiteks, Läti NSV-s Riia, Ventspils, Jelgava ja Liepaja linnas vormistati 1958. aasta jooksul, kuid jäeti kätte andmata 10 kuni 18% kõigist väljakirjutatud uute elukindlustuslepingute tunnistustest. Eesti NSV-s tulid kontrollimisel ilmsiks juhtumid, et kindlustusevõtjad, saanud laenu, olid kindlustusagentide puudulikult antud informatsiooni tõttu arvamisel, et kindlustusleping kaotab pärast seda kehtivuse, ja kuna kindlustusagent ei ilmunud pärast laenu väljaandmist õigeaegselt kindlustusevõtja juurde makse vastu võtma, siis lepingud aegusid.

Kui kindlustatu isikuarvet tema elukoha muutmise puhul õigeaegselt edasi ei saadeta võib see samuti kujuneda lepingu ennetähtaegse lõpetamise põhjuseks. Kui agendil aga on alatine ja tihe kontakt kindlustatuga, lepitakse juba aegsasti kindlustatuga kokku eesolevatel maksu tähtaegadel tasumisele kuuluvate maksude suhtes, tagab maksude laekumise ja ühtlasi teatab õigeaegselt Riikliku Kindlustuse inspektorile isikuarve edasisaatmise vajadusest.

Tallinnas tehti kindlaks fakte, et Nõukogude Liidu teistest kindlustusorganitest sinna saadetud isikuarvetel puudusid kindlustatute täpsed aadressid, mille tõttu polnud võimalik kindlustusevõtjaid üles leida ja neilt järjekordset kindlustusmaksu vastu võtta.

Kindlustatute ebarahuldava teenindamise tõttu kindlustusagentide poolt redutseeritakse paljud kindlustuslepingud. Kindlustusevõtja lõpetas maksude tasumise ega saa tagasiostusummat kätte. Vastavalt eeskirjadele kehtib kindlustusleping edasi vähendatud summa ulatuses. Selliseid kindlustusi on meie maal vähe. 1. jaanuariks 1960. a.

oli neid 8,5% kõigist kehtivatest lepingutest. Kuid üksikutes vabariikides on redutseeritud kindlustuste protsent tunduvalt kõrgem, mis tõendab puuduste olemasolekut massilises organiseerimistöös isikukindlustuse alal ja ka seda, et Riikliku Kindlustuse inspektuuride agendid ja inspektorid alahindavad kindlustusevõtjate huve. Nähtavasti lõpetasid paljud kindlustusevõtjad maksude tasumise nende halva teenindamise pärast, pealegi nad pole teadlikud tagasiosustumma saamise õigusest ja elukindlustuslepingu esialgsele kindlustussummale taastamise võimalusest.

Isikukindlustuse alal töötajad peavad peale uute kindlustuslepingute juurde hankimise säilitama olemasolevaid ning ühtlasi tegema iga päev tööd ennetähtaegselt lõpetatud kindlustuslepingute taastamiseks ja redutseeritud lepingute taastamiseks kindlustussumma täies ulatuses. Eeskirjadega on kehtestatud soodsad tingimused ennetähtaegselt lõpetatud ja redutseeritud sega-elukindlustuslepingute taastamiseks. Neid lepinguid võib uuendada ilma et tuleks tasuda aegunud makse, kui pikendatakse lepingute kehtivuse aega aegunud aja võrra. Sel puhul taastatakse kõik varemalt tasutud maksud kindlustusevõtja arves täielikult. See teeb lepingu taastamise kindlustusevõtjale kasulikuks. Riikliku Kindlustuse inspektuuri ülesanne on seda selgitada kindlustusevõtjale ning ka abistada teda kindlustuslepingu taastamise vormistamisel.

Massilises töös riikliku kindlustuse alal tuleb arvesse võtta mitmesuguste kollektiivide tingimusi ja iseärasusi. Selleks, et valida õige suund töös töötajate mitmesuguste rühmadega, tuleb praktiseerida nõupidamiste korraldamist mitmesuguste harude kaupa, näiteks rajooni tervishoiuosakonnas koos haiglate ja polikliinikute juhatajate ja ühiskondlike organisatsioonide esindajatega, haridusosakonnas koolide direktorite ja ametiühinguorganisatsioonide esindajatega, rajooni kaubandusosakonnas kaubandusettevõtete esindajatega jne. Seejuures ei tule kunagi unustada seda, et kuigi üld- või grupikoosolek möödus hästi, ei piisa sellest, et kõiki veenda kindlustuse kasulikkuses. Tuleb oskuslikult vestelda iga inimesega ja osata temale läheneda. Suurt abi selles võivad Riikliku Kindlustuse töötajaile osutada kohalikud ühiskondlikud organisatsioonid ja aktivistid. Kindlustusaktivistideks võivad olla õpetajad, külanõukogude sekretärid, kolhooside arve-

pidajad, tervishoiutöötajad, veterinaartöötajad, raamatu-
koguhooldjad, brigadirid, farmijuhatajad, koduperenaised,
teenistujad jne. Aktivist on ühiskonnategelane. Mida suu-
rem on tema autoriteet ja usaldus elanikkonna hulgas,
seda tõhusam on tema abi kindlustustöös. Seda tuleb
aktiivi valikul alati arvestada.

Et saada töövõimelist kindlustusaktiivi, tuleb teda pide-
valt kasvatada ja temas arendada armastust kindlustusas-
janduse vastu. Suurteks nõupidamisteks on sellist aktiivi
raske kokku kutsuda ja selleks polegi erilist vajadust,
kuid ei tule oodata, kuni aktivist tuleb inspektuuri, vaid
peab külastama teda ise kas tema elu- või töökohas. Väl-
jasõitudel külanõukogudesse ja kolhoosidesse peavad ins-
pektuuri töötajad tingimata kohtuma aktivistidega, neid
instrueerima ja ühiselt kavandama vajalikud abinõud isi-
kukindlustuse edasiseks arendamiseks. Aktiivi tööd tuleb
hinnata ja teda ergutada, aktiviste tuleb premeerida, val-
gustada nende tegevust ajakirjanduses, märkida Riikliku
Kindlustuse oblastivalitsuse käskkirjades ja nõupidamis-
tel. Kui ühiskondlikud organisatsioonid hindavad aktivis-
tide tööd isikukindlustuse alal positiivselt, siis võtavad
töötajad seda kindlustustöö kasulikkuse tunnustamisena,
mis muidugi mõjub soodsalt isikukindlustuse edasisele
arenemisele. Kemerovi oblasti ajaleht «Kuzbass» teatas
oma 26. veebruari 1959. a. numbris lugejaile, et oblasti
ametiühingute nõukogu autasustas oma kollektiivis tehtud
aktiivse isikukindlustustöö eest oblasti paljude ettevõtete
ametiühingukomiteesid aukirjadega. Aukirjadega on auta-
sustatud ka ametiühingu üksikuid aktiviste, kes aitasid
kaasa isikukindlustuse arendamisele töötajate hulgas. See
eeskuju väärrib tähelepanu. Õigesti talitavad kindlustus-
organite juhatajad, kui nad tõstavad ühiskondlike organi-
satsioonide ees üles isikukindlustusaktivistide autasusta-
mise küsimuse.

Viimaste aastate jooksul on isikukindlustuse alal kind-
lustatute arv järsult tõusnud. Kindlustatud pöörduvad üha
sagedamini Riikliku Kindlustuse inspektuuri töötajate
poole selgituse saamiseks kindlustuseeskirjade üksikute
punktide kohta, nagu kindlustatute õigused sõlmitud
lepingu alusel, kindlustussummade väljamaksmine jne.
Kindlustatu iga avaldus, olgu see suuline või kirjalik,
tuleb viivitamata läbi arutada või vaadata ja anda selle
kohta õige, selge ja ammendav vastus. Partei ja valitsus

nõuavad, et nõukogude töötajad suhtuksid hoolikalt ja tähelepanelikult kodanike palvetesse, avaldustesse ja kaebustesse.

Enamiku kaebustest isikukindlustuse alal, mis on saabunud NSV Liidu Rahandusministeeriumi riikliku kindlustuse osakonnale, moodustavad kaebused, et keeldutakse kindlustussumma väljamaksmisest kindlustatute töövõime kaotuse või surma puhul, mis on tingitud põhjustest, mille puhul kehtivate eeskirjade kohaselt kindlustussummat välja ei maksta. Osa kaebusi on tingitud kindlustussumma väljamaksmisest keeldumisest, kui õnnetusjuhtum tõi endaga kaasa ajutise, mitte aga jääva töövõime kaotuse või kui see leidis aset pärast lepingu kehtivuse tähtaja möödumist. Selliste kaebuste olemasolek tõendab seda, et Riikliku Kindlustuse inspektorite paljud töötajad ei võta vaevaks õigesti ja põhjalikult ära seletada iga üksiku kindlustussumma väljamaksmisest keeldumise puhul selle teguviisi põhjust vastavalt kindlustuse eeskirjadele. Tuleb meeles pidada, et iga keeldumine kindlustussumma väljamaksmisest, ilma et see korralikult oleks ära seletatud, mõjub negatiivselt isikukindlustuse edasisele arenemisele, kuna see saab teatavaks paljudele kindlustusevõtjatele.

Isikukindlustuse eeskirjade puuduliku teadmise tõttu antakse kindlustusevõtjatele sageli ebaõigeid seletusi. Nii pöördus kod. P. 28. novembril 1958. a. NSV Liidu Rahandusministeeriumi poole kaebusega selle kohta, et Krasnojarski krai K. Linna Riikliku Kindlustuse inspektor ei maksnud temale pärast mehe surma välja kindlustussummat, kuna selle saajaks oli määratud tema viieaastane poeg. Riikliku Kindlustuse inspektor seletas temale, et kindlustussumma makstakse välja tema pojale, kui viimane saab kuueteistkümnne aastaseks. See pole aga õige. Kindlustusinspektuuri töötajad pidid sel puhul vastavalt õnnetusjuhtumite kindlustuse eeskirjade § 18 ja sega-elukindlustuse eeskirjade § 32 üle kandma kindlustussumma hoiuarvele alaealise nimele tema elukoha hoiukassasse, ühtlasi ära seletama rahasaaja emale, et vastavalt NSV Liidu Rahandusministeeriumi juhendile hoiuste vastuvõtmise, hoidmise ja väljamaksmise kohta riiklikes tööhoiukassades käsutavad kolmandate isikute poolt alaealiste nimele (alla 16 aasta) sissemakstud hoiuseid:

kuni alaealiste 14-aastaseks saamiseni vanemad või teised alaealiste seaduslikud esindajad;

kui alaealised on saanud 14-aastaseks, alaealised ise oma vanemate või teiste seaduslike esindajate nõusolekul.

Õigust käsutada alaealise hoiust kuni tema 14-aastaseks saamiseni ja õigust anda nõusolek, et üle 14-aastane alaealine võiks hoiuse kätte saada, kasutavad mõlemad vanemad ühiselt. Ühel vanemaist on see õigus ainult siis, kui ta esitab hoiukassale dokumendi teise vanema surma, tema vanemaõiguse kohtu poolt äravõtmise või abielulahutuse kohta. Viimasel puhul on vaja ainult selle vanema nõusolekut, kelle juurde on alaealine jäetud. Vanemate puudumise korral on alla 14-aastase alaealise seaduslikuks esindajaks eestkostja, pärast 14-aastaseks saamist aga tema hooldaja.

Kodanik M. sõlmis 17. jaanuaril 1950. a. eluaegse kindlustuse lepingu 300 rubla suurusele summale kindlustusmaksude tasumisega 10 aasta kestel (eluaegse tasumise asemel). Tasunud maksud 5 aasta 7 kuu eest, esitas ta avalduse et kindlustusleping tühistataks ja kindlustusmaksud talle tagastataks. Kuibõševi oblasti ühe rajooni Riikliku Kindlustuse inspektor seletas temale õigesti, et eluaegse kindlustuse alal tagasiostu ei ole, kuid jättis seejuures teatamata, et pärast kindlustusmaksude tasumise lõpetamist loetakse kodanik M. eluaegselt kindlustuselt juba tasutud maksude arvel kindlustatuks veel 18 aastaks. Seetõttu saabus kindlustatult uus kaebus, aga kui temale anti õige vastus, rahuldas see kindlustusevõtjat.

5. Agentide võrgu tähtsus isikukindlustuse arendamisel

Riikliku kindlustuse organite ühtse laialdase süsteemi puhul NSV Liidus, kus igas linnas ja rajoonis on olemas Riikliku Kindlustuse inspektor, võib eeldada, et kodanikud pöörduvad vabatahtliku isikukindlustuse lepingute sõlmimiseks vahetult Riikliku Kindlustuse inspektoride poole, minnes mööda vahendajaist, kindlustusagentidest. Kuid tegelik elu kinnitab vastupidist. Kindlustusasjandus, eriti aga sellised vabatahtliku kindlustuse liigid, nagu seda on isikukindlustus, vajavad propageerimist peamiselt elava sõna ning grupi- ja individuaalvestluste kujul, mis on igakord erinevad sõltuvalt kuulajaist, nende tööalast ja elulaadist.

Koosseisuliste töötajate piiratud arv, kindlustustöö suur maht ja mitmekesisus ei võimalda koosseisulistel töötajatel pöörata kogu tähelepanu kõige töömahukamale liigile, nimelt isikukindlustusele. Seetõttu tekib inspektuuril vajadus omada vabatahtliku isiku- ja varakindlustuse laialdaseks arendamiseks inspektuuride koosseisuliste inspektorite abisid, mittekoosseisulisi kindlustusagente, kes töötavad ainult Riikliku Kindlustuse organites, ja agente, kes töötavad kohakaasluse alusel.

Need töötajad peavad hästi tundma vabatahtliku kindlustuse liikide iseärasusi, oskama veenda ning õigesti ja objektiivselt selgitada töötajaile isikukindlustuse kasulikkust. Inimesed, kes pühendavad end sellele tööle, peavad peale selle, et nad armastavad oma tööd ning on teadlikud selle kasulikkusest kogu ühiskonnale, kõigile töötajaile, ka materiaalselt sõltuma selle töö tulemustest. Sellest on tingitud ka nendele eriline töötasu maksmise viis (protsendiline tasu) sõltuvalt töö mahust ja kvaliteedist.

Riikliku Kindlustuse organites töötavad kindlustusagendid pole enam endise revolutsioonieelse Venemaa või kapitalistlike maade kindlustusseltside agendid. On säilinud vaid mõningane ühtsus nimetuses ja töötasuvormis. Agentide valik, nende töö kollektiivsed vormid ja meetodid tihedas kontaktis ja koostöös ühiskondlike organisatsioonidega — see kõik on uus ja omane ainult kindlustusagentide tööle nõukogude tingimustes.

Vajadus spetsiaalsete kindlustusagentide järele kerkis eriti teravalt esile 1943. aastal, kui Riikliku Kindlustuse organid läksid vastavalt valitsuse otsusele üle kollektiivselt isikukindlustuselt individuaalsetele isikukindlustuse liikidele.

1. jaanuaril 1960. a. töötas riikliku kindlustuse organites ligikaudu 10 000 mittekoosseisulist kindlustusagenti, kohakaasluse alusel töötavad agendid kaasa arvamata.

1959. aastal moodustas ainult Riikliku Kindlustuse organites töötavate agentide kogutud isikukindlustuse kindlustusmaksude osatähtsus 78,5%, selle hulgas elukindlustus 85,2% ja õnnetusjuhtumite kindlustus 54,9%. Kohakaasluse alusel töötavad agendid kogusid 1959. aastal 16,7% isikukindlustuse maksudest, selle hulgas elukindlustuse alal 11,7% ja õnnetusjuhtumite kindlustuse alal 34,3%.

Kindlustusagent on riikliku kindlustuse organite esindaja. Temale on usaldatud kindlustuslepingute sõlmimine õnnetusjuhtumite vastu kindlustussummale kuni 2000 rubla, sega-elukindlustuse dokumentide vormistamine, koduse vara, loomade ja transpordivahendite kindlustamine, kindlustusmaksude vastuvõtmine, massiline agitatsioonitöö ettevõtetes ja organisatsioonides. Agendi töö, tema suhtumise järgi töötajaisse otsustavad viimased Riikliku Kindlustuse organite töö üle. Kõik see kohustab esitama kindlustusagendi suhtes suuri nõudmisi. Tööle kindlustusagentidena on esmajoones vaja kaasa tõmmata inimesi, kes on oma eelmisel töökohal olnud laitmatult ausad ja kohusetruult suhtunud oma kohustustesse. Kindlustusagendil peab olema kohaliku elanikkonna hulgas autoriteet ja usaldus. Ainult sel tingimusel saab ta edukalt töötada.

Kindlustusagent peab hästi tundma isikukindlustuse eeskirju, iga selle liigi tingimusi ja eelseid, nende erinevusi, oskama osavalt, arusaadavalt ja lihtsalt selgitada neid töötajaile. Populariseerides isikukindlustust peab kindlustusagent lähtuma sellest, et NSV Liidus on isikukindlustus sotsiaalkindlustuse täiendus ja see on üles ehitatud töötajate isiklike huvide sotsialistliku riigi huvidega ühtimise printsiibil. Nõukogude riikliku kindlustuse agent, kellel on Riikliku Kindlustuse nimel usaldatud teha tööd töötajate hulgas, peab olema poliitiliselt arenenud ja kultuurne inimene.

Meie maa töötajate materiaalse heaolu järsk paranemine seitsmeaastaku jooksul loob soodsad tingimused isikukindlustuse kõigi liikide edasiseks arendamiseks. Seetõttu on kindlustusevõtjatele väga tähtis saada täpset informatsiooni kindlustuse tingimustest ja selle või teise liigi eelistest nende eeliste praktiliseks ärakasutamiseks, samuti kindlustuslepinguga antavaist õigustest ja soodustustest, kindlustatu kohustustest jne. Kõigest sellest saab kindlustatu esmakordselt teada kindlustusagendilt. Kindlustusagent, kes hästi tunneb kindlustuseeskirju ja hoolikalt suhtub kindlustusevõtja vajadustesse, annab temale alati õiget nõu, et ta oskaks valida sellise kindlustuse liigi, kindlustussumma suuruse ja kindlustuslepingu tähtaja, mis kõige paremini sobivad tema materiaalsete võimaluste ning perekonnaseisuga ja elukutse iseärasustega.

Individuaalseks vestlemiseks selle või teise kindlustuse-

võtjaga on agendil tähtis teada tema vanust, perekondlikku seisundit ja töötasu suurust, kuid samuti ka tema tervislikku seisundit. See võimaldab umbkaudu ära määrata, missuguse kindlustusliigi kindlustuslepingu ja kui suure summa ulatuses sõlmimist on otstarbekohane antud isikule soovitada ja vältida avalduste tagasilükkamise juhtumeid Riikliku Kindlustuse valitsuse poolt, mis alati tekitab kindlustusevõtjale pettumust ja võib isegi olla trauma põhjuseks, sel puhul, kui tema tervislik seisund halvaks tunnistatakse. Täies ulatuses agent neid juhtumeid muidugi vältida ei saa, kuid ta peab viima need miinimumini. Selleks peab agent konsulteerima Riikliku Kindlustuse inspektuuri usaldusarstiga ja inspektoritega, kelle kasutuses on juhend arstidele, kus on loetletud haigused, mille puhul kindlustusele võtmine on keelatud.

Individuaalsel vestlemisel on kõige parem alustada sega-elukindlustuse tingimuste selgitamisest, kriipsutades seejuures alla selle erinevust kõigist teistest kindlustuse liikidest, eriti aga seda, et see on töötajale eriliseks säästude kogumise viisiks. See aitab hajutada levinud arvamust, et kindlustuse eesmärk on ainult kindlustada kindlustatu perekonda tema surma puhul. Seetõttu sõlmivad meelsasti lepingud ka need inimesed, kes varem ei mõelnudki enda kindlustamisele, kuid kellele pakub huvi just see asjaolu, et on võimalik kindlustada end ja oma perekonda ühes raha kogumisega teatud tähtajaks.

Seoses kindlustusliigi valimisega väärib tähelepanu arstliku läbivaatuse küsimus, mis tagab kindlustatule kõige soodsamad lepingu tingimused. Kindlustusagent peab soovitama kindlustusevõtjale, et ta laseks end arstil läbi vaadata ja lepiks inspektuuriga kokku selle läbivaatuse aja suhtes. Kindlustusevõtja soovi korral lepib agent arstiga kokku, et see külastab kindlustusevõtjat kas kodus või tema töökohas.

Kindlustusagent teeb teatavaks töötajale, kellega ta vestleb, aastamaksude suuruse kindlustussumma sajalt rublalt mitmesuguste kindlustusliikide alal, arvesse võttes tema vanust, aga õnnetusjuhtumite vastu kindlustamise puhul ka tema elukutset, samuti tutvustab teda kindlustussummade väljamaksu tingimustega iga kindlustusliigi puhul.

Kindlustusevõtjad, kes sõlmisid kindlustuslepingud viieks aastaks, võivad oletada, et pärast selle lepingu

tähtaja möödumist nad sõlmivad teise lepingu järgmiseks viieks aastaks, kuid nad ei tea, ning kindlustusagendid ei selgita neile sugugi alati, et uue lepingu maksud järgmiseks viieks aastaks on juba suuremad, sest kindlustada soovija vanus on suurenenud. Võib ka juhtuda, et uut kindlustuslepingut polegi enam võimalik sõlmida, kuna kõnesoleval isikul on ilmunud uued haigused. Seetõttu on enamikule kindlustusevõtjaist, eriti noortele, kasulik sõlmida leping kümneks, mitte viieks aastaks, kuna kindlustussumma ühtlasi suureneb näiteks viiesajalt rublalt kuni ühe tuhande rublani.

Oletame, et 29-aastane kindlustusevõtja sõlmib segaelukindlustuslepingu kümneaastase tähtajaga kindlustussummale 1000 rubla. Seejuures moodustab maks kindlustussumma sajalt rublalt 9 rubla 50 kop. aastas, 1000 rublalt aga 95 rubla aastas ehk 7 rbl. 92 kop. kuus. Kogu lepingu kehtivuse kestel moodustavad maksud 950 rubla või 50 rubla vähem kui kindlustussumma. Agendi ettepanek sõlmida selline leping võib pakkuda kindlustusevõtjale huvi.

Kui sama isik sõlmib kindlustuslepingu viieks aastaks kindlustussummaga 500 rubla, siis 20 rubla 90 kop. suuruse aastamaksu puhul kindlustussumma sajalt rublalt moodustab maks kogu kindlustussummalt aastas 104 rubla 50 kop. ehk 8 rbl. 71 kop. kuus, mis on ligi 80 kop. kuus suurem kui kümneaastase tähtaja puhul 1000 rbl. suuruselt kindlustussummalt. Seejuures moodustavad maksud kogu kindlustusperioodi kohta 522 rubla 50 kop. ehk 22 rubla 50 kop. rohkem kui kindlustussumma. Kui sama isik sõlmib teise lepingu järgmiseks viieks aastaks juba 34 aasta vanusena, on kindlustussumma sajalt rublalt aastamaks 21 rubla, 500 rublalt aga 105 rubla ehk 8 rbl. 75 kopikat kuus. Kogu kindlustusperioodi kestel peab kindlustusevõtja maksma 525 rubla või 25 rubla rohkem kui on kindlustussumma. Sissemaksude summa kümne aasta jooksul mõlema lepingu alusel kokku ületab kindlustatule üleelamise puhul väljamakstud kindlustussumma 47 rubla 50 kop. võrra.

Ühes kindlustusevõtjate vanusega suureneb ka kindlustusmaksude ja kindlustussumma vahe.

Seega on paljude kindlustusevõtjate huvides sõlmida kindlustuslepingud mitte viieks, vaid kümneks aastaks kaks korda suuremale summale ja maksta seejuures vä-

hem kindlustusmakse. See vastab ka riigi huvidele, sest selliste kindlustuste puhul on maksude reserv pikemat aega riigi käsutuses.

Vestlemisel kindlustusevõtjaga tuleb silmas pidada, et meie maa igal töötajal on õigus korraga kasutada mitut liiki kindlustust, mis üksteist täiendavad. Näiteks sega-elukindlustust, eriti siis, kui kindlustusleping on sõlmitud väiksele summale, on otstarbekohane täiendada õnnetusjuhtumite kindlustusega suurema summa ulatuses.

Maarajoonides töötavad agendid tavaliselt soovivad kolhoosnikutele ja teistele elanikkonna rühmadele ainult õnnetusjuhtumite vastu kindlustamist. See pole aga õige. Kolhoosnikute tulude suurenemine, iga kuu väljamakstavate rahaliste avansside tarvituselevõtmine normipäevade tasu arvel paljudes kolhoosides ja eesrindlike kolhooside üleminek kuutöötasule, annab täieliku võimaluse võtta ka kolhoosnikute hulgas kasutusele nii sega-elukindlustuse kui ka eluaegse kindlustuse, mille maksud on mõnevõrra suuremad, kuid ka vastutuse maht on tunduvalt suurem kui õnnetusjuhtumite kindlustuse puhul.

Töötajaile, kes suurema ohu tõttu oma tööalal maksavad õnnetusjuhtumite vastu kindlustamise puhul kindlustusmakse 1 rbl. 20 kop. kindlustussumma sajalt rublalt, võib soovitada kas eluaegset kindlustust või elukindlustust surma ja töövõimekaotuse juhtudeks tähtajaga ühest aastast kuni kahekümne aastani, mille puhul tariif on mõnevõrra kõrgem, kuid kindlustussumma makstakse surma puhul välja samadel alustel nagu sega-elukindlustuse alal.

Soovitades kindlustusevõtjale sõlmida leping õnnetusjuhtumite vastu kindlustamiseks, on agent kohustatud loetlema kõik õnnetusjuhtumid, mille tagajärjel kindlustussumma välja makstakse. Ühelgi juhul ei tohi piirduda neist ainult kahe-kolme nimetamisega. See on vaja ka selleks, et mõistet «õnnetusjuhtum» võib tõlgitseda mitut moodi. Peale selle sisaldavad kehtivad õnnetusjuhtumite kindlustuse eeskirjad rangelt piiratud arvu õnnetusjuhtumeid. Näiteks psüühilised traumad, päikesepiste, alkoholimürgistus — kõik need on õnnetusjuhtumid, kuid neid pole eeskirjades nimetatud ning nende tagajärgede puhul, olgu see surm või töövõimekaotus, kindlustussummat välja ei maksta.

Seega, kui agent, kõneldes vastutuse mahust õnnetus-

juhtumite vastu kindlustamisel, ei nimeta kõiki õnnetusjuhtumeid, saab iga kindlustusevõtja vastutuse mahust omamoodi aru. Edaspidi võib see saada kindlustussummade väljamaksmisest keeldumise põhjuseks nimetatud kindlustusliigi alal. Riikliku Kindlustuse organitele saabub selle kohta kõige enam kaebusi.

Näiteks Vologda oblastis elunev kodanik L. sõlmis 1956. aasta aprillis elukindlustuslepingu 15 aastaks ja maksis iga kuu 3 rubla Riikliku Kindlustuse agendile. 1958. aasta oktoobris haigestus ta erütremiasse ja arstlik tööeksperitiisi komisjon määras temale teise grupi invaliidsuse ja pensioni. Kuid kindlustussumma väljamaksmisest või maksude tasumisest vabastamisest, mida kodanik L. oma avalduses taotles, olid Riikliku Kindlustuse organid sunnitud keelduma, kuna töövõime kaotuse puhul üldhaigestumise tagajärjel kindlustussummat välja ei maksta ja soodustusi maksude tasumisel ei anta.

Samal põhjusel ei saa õnnetusjuhtumi mõistet määratleda kui «ootamatut sündmust, mis on põhjustatud väljastpoolt, sõltumata kindlustatu tahtest». Seda formuleeringut ei saa alati kasutada kindlustusjuhtumite suhtes.

Näiteks valvas kolhoosnik N. talvel kolhoosi aita. Oli kange külm. Vaheatus ei ilmunud õigeaegselt ja kolhoosnikul külmusid varbad, mis hiljem amputeeriti. Käesoleval juhtumil ootamatus puudub, kuid õnnetusjuhtumi olemasolu on ilmne. Samal ajal äkiline surm insuldi tagajärjel ajuveresoonte haigestumise tõttu, müokardi infarkti ning siseorganite haigestumisest (tuberkuloos, haavandtõbi) tingitud verejooksude tagajärjel ei kuulu õnnetusjuhtumite hulka. Samuti ei loeta kindlustusjuhtumiks surma alkohoolsete jookide või alkoholsete jookide asemel teiste ainete (denaturaat, puupiiritus jne.) tarvitamise tõttu saadud mürgistusest. Iseeneseliku või kunstliku abordi raskeid tagajärgi ei peeta õnnetusjuhtumiteks. Kui need tagajärjed tekkisid pärast traumast tingitud aborti, siis loetakse sellised juhtumid kindlustusjuhtumiteks ja nende eest makstakse kindlustussumma välja.

Kindlustusjuhtumiteks ei loeta ka kirurgiliste operatsioonide tagajärgi, kui need operatsioonid ei olnud teostatud seoses õnnetusjuhtumiga.

Haigusi eelsoodustavad põhjused (külmetus, üleväsimus jne.) ei kuulu õnnetusjuhtumite hulka. Vastavalt õnnetusjuhtumite vastu kindlustamise eeskirjadele ei kuulu sa-

muti õnnetusjuhtumite hulka putukate hammustused, välja arvatud karakurdi hammustus. Veremürgistust (üldist sepsist) kui pole tõestatud et seda põhjustas kudede ter-
vikluse rike, loetakse üldhaigestumiseks. Surma kanges-
tustõve ja marutõve tagajärjel loetakse alati õnnetusjuhtumiks.

1958. aasta septembris laiendas NSV Liidu Rahandus-
ministeerium vastutuse mahtu õnnetusjuhtumite vastu
kindlustamise alal, kehtestades kindlustussumma välja-
maksmise kindlustatu surma puhul kevad-suvise puuk-ent-
sefaliidi, samuti patoloogilise sünnituse tagajärjel sama-
del alustel, nagu surma puhul õnnetusjuhtumi tagajärjel.

Nagu iga vabatahtlikkuse alusele rajatud üritust, nii
tuleb ka isikukindlustustööd teha ainult agitatsiooni- ja
veenmismeetoditega. Kindlustusagent peab oskama mitte
ainult, et veenda, vaid tal peab olema ka taktitunnet, püsi-
vust ja kannatust. On võimalik, et see või teine kodanik
keeldub pärast temaga vestlemist kindlustuslepingut sõl-
mimast. Kuid sellest ei pea agent tegema järeldust, et
edaspidine selgitustöö on mõttetu. Kindlustusagendil on
vaja tulla selle kodaniku juurde teine, aga võib-olla ka
kolmas kord ja katsuda uute näidete ja faktide varal
veenda teda isikukindlustuse kasus. Küllastamised ei tohi
muidugi olla pealetükkiva iseloomuga. Kogenud kindlus-
tusagent tõmbab sel puhul selgitustööle kaasa töökaaslasi
või korterinaabreid, kes ise on juba kindlustatud.

Sageli juhtub, et agent, töötades selles või teises ette-
võttes, kindlustab 10—15% selle ettevõtte töötajast ja
loeb sellega oma töö lõpetatuks ning varsti teatab, et
temal pole kusagil sõlmida kindlustuslepinguid. Kuid see
ei tõenda veel iga kord, et kindlustusagent suhtub oma
töösse kergelt. Juhtub ka seda, et agendil puudub töös
vajalik oskus, organiseerimiskogemused ja meetodiline
järjekindlus. Sel puhul peavad inspektuuri töötajad teda
aitama. Agent peab taotlema töötajast vähemalt poole
kindlustamist isikukindlustusega. Ainult siis võib arvata,
et lepingud on kindlad ja pikaajalised. Inimesed, kes töö-
tavad koos, avaldavad üksteisele mõju. Õigesti talitavad
mõned eesrindlikud inspektuurid, kui nad organiseerivad
suurtes ettevõtetes oma tööd brigaadidena. Sel puhul sõl-
mitakse ja vormistatakse kindlustuslepinguid, kokkulep-
pel ühiskondlike organisatsioonidega, 10—15 päeva jook-
sul korraga kõigis tsehhides, osakondades või brigaadi-

des. Selline kindlustustöö meetod annab häid tulemusi tööstusettevõtetes, samuti kolhoosides ja sovhoosides.

Dokumentide õige ja täpne vormistamine on üks agendi tähtsamaid ülesandeid kindlustusevõtjate teenindamisel. Kindlustusagent annab kindlustada soovijale avalduse jaoks spetsiaalse blanketi ja aitab seda täita. Avalduses ei tohi olla ühtegi viga või ebatäpsust, kindlustusevõtja peab andma õiged vastused kõigile avalduses märgitud küsimustele (kindlustusevõtja ja selle isiku perekonna-, ees- ja isanimi, kelle ta määrab kindlustussumma saajaks, kindlustusevõtja vanus, tema töökoht või elukutse, tervislik seisund, olemasolevad füüsilised puudused jne.). Selle isiku perekonna-, ees- ja isanime moonutamine, kelle kindlustatu määras kindlustussumma saajaks, põhjustab arusaamatusi, kui viga õigeaegselt ei märgata ega parandata. Paljud agendid, abistades kindlustusevõtjat, täidavad ise avalduse blanketi tema sõnade järgi, kusjuures nad kiirustamise eesmärgil, või tähelepanematusel, sagedamini aga hooletuse tagajärjel kirjutavad kindlustusevõtjale esitatava küsimuse peale, keda ta määrab kindlustussumma saajaks oma surma korral: «kindlustustunnistuse esitajale».

Kindlustussummade väljamaksu toimikute läbivaatamise praktika kindlustustunnistuste järgi, kus kindlustussumma saajaks on määratud esitaja, näitab, et tunnistused sageli esitatakse isikute poolt, kelle kätte dokument sattus juhuslikult pärast kindlustatu surma. Samal ajal on aga kindlustatul perekond, naine, lapsed ja elatanud vanemad, keda ta oma eluajal ülal pidas ja kelle eest ta hoolitses sõlmides kindlustuslepingu, kes aga jäid ilma õigusest kindlustussumma saamiseks ainult agendi hooletuse tõttu.

Tuleb silmas pidada, et sellise kindlustustunnistuse alusel, millel kindlustussumma saajaks on märgitud tunnistuse esitaja, ei saa kindlustatu perekond kindlustussummat kätte kahe aasta jooksul, arvates tema surmapäevast, isegi sel puhul, kui keegi pole seda tunnistust esitanud (kui see hukkus koos kindlustatuga, läks kaotsi või seda pole üles leitud). Kui kindlustustunnistusel ja avalduses on täpselt nimetatud kindlustussumma saaja ja tema sugulus kindlustusevõtjaga, makstakse kindlustussumma viivitamata välja ka siis, kui kindlustustunnistus on kaotsi läinud või seda üles ei leita.

Kindlustusagendid on kohustatud soovitama kindlustusevõtjale, et ta määraks kindlustussumma saajaks konkreetse isiku, ning selgitama ebasoodsaid tagajärgi, mis võivad tekkida, kui kindlustussumma saajaks määratakse kindlustustunnistuse esitaja. Samuti tuleb juhtida tähelepanu sellele, et kindlustusevõtjal on õigus igal ajal asendada kindlustussumma saajaks määratud isikut teisega. Selle isiku surma puhul tuleb tingimata määrata saajaks teine isik, sest muidu ei saa maksta kindlustussummat kindlustatu surma puhul välja, vaid see kantakse riigi tuludesse. Sellise asendamise kord on lihtne: kindlustatul tuleb vaid esitada Riikliku Kindlustuse inspektorile vastav avaldus, ning lisada sellele kindlustustunnistus. Elukindlustuse kindlustustunnistuse vormistab Riikliku Kindlustuse Valitsus, õnnetusjuhtumite kindlustuse kindlustustunnistuse kirjutab aga välja ja annab kindlustusevõtjale kätte agent. Tunnistusel peab olema märgitud kindlustussumma, tasutava maksu summa, lepingu kehtivuse tähtaeg, väljaandmise daatum, kindlustatu ja kindlustussumma saajaks määratud isiku perekonna-, ees- ja isanimi jne. Agendi korralikkusest sõltub tunnistuse õige täpne ja selge täitmine. Kui agent ei märkinud lepingu kehtivuse tähtaega õigesti, kindlustatu aga viga ei märganud, peab viimane lepingut kehtivaks ka pärast seda, kui see on juba kehtivuse kaotanud või enne seda, kui leping hakkab kehtima. Eriti tähtis on märkida täpne kehtivusaeg, kui uuendatakse õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingut. Piisab sellest, kui lükata tähtaeg 24 tunni võrra edasi ja leping loetakse katkestatuks kõigi sellest tulenevate tagajärgedega. Kui märgitakse varajasem tähtaeg, kehtib kindlustusevõtjal teataval perioodil kaks lepingut, kusjuures on võimalik et nende summa ületab kindlustusagendi limiidi, s. o. 2000 rubla. Kui õnnetusjuhtum leiab aset just sel perioodil võidakse jätta kindlustussumma teise lepingu põhjal välja maksmata, mis põhjustab kindlustusevõtja rahulolematust Riikliku Kindlustuse organite ja kindlustusagendi kui tema esindaja tegevusega.

Elukindlustuslepingu vormistamisel peab kindlustusagent kindlustusevõtjat hoiatama, et kõik andmed (vanus, tervislik seisund jne.) peavad olema täpsed ja ammendavad. Kui Riikliku Kindlustuse organid teevad kindlaks, et kindlustuslepingu sõlmimise ajal kindlustusevõtja

vanus oli üle 60 aasta, või kui temal oli invaliidsuse esimene või teine grupp, aga samuti, kui raviastutuse dokumentide alusel tehakse kindlaks, et kindlustatu põdes haigust, mille puhul teda poleks olnud võimalik sega-elukindlustusele võtta, on Riikliku Kindlustuse organitel kahe esimese aasta kestel õigus lõpetada leping ilma kindlustusmaksude tagastamiseta, kui aga kindlustatu sureb selle haiguse tagajärjel, mida ta põdes kindlustuslepingu sõlmimise ajal, keelduda kindlustussumma väljamaksmisest.

Kindlustuslepingute sõlmimisele eelneb suur selgitustöö. Oleks väärt arvata, et see töö lõpeb pärast kindlustuslepingu sõlmimist. Lepingu kehtivuse ajal tekib kindlustatuil küsimusi, mis nõuavad selgitamist. Isegi siis, kui küsimusi ei ole, tuleb kindlustusagendil järjekordsete kuu- või kvartalimaksude vastuvõtmisel lühidalt vestelda kindlustusest. Kogenud agendid informeerivad kindlustatuid perioodiliselt kindlustussummade väljamaksmisest jne.

Pikaajaline elukindlustuse praktika meil ja välismaal kinnitab et paremaid tulemusi saavutab see kindlustusagent, kes peab pidevat kontakti kindlustusevõtjatega, külastab neid regulaarselt ja oskab pidada nendega mitte ainult ametialast sidet, vaid ka häid tutvussuhteid. Agendi selline vahekord kindlustusevõtjatega loob soodsad tingimused uute kindlustuslepingute sõlmimiseks.

Peaprintsiip, millest kindlustusagent peab oma töös juhinduma, on hoolitsus kindlustusevõtja eest. Oigeaegne, täpne maksude kogumine mitte ainult, et tõendab kindlustatute head teenindamist, vaid tagab ka olemasolevate lepingute säilitamise.

Kindlustusagent peab teadma, millal see või teine kindlustatu palka saab, missugusel päeval on temal kõige sobivam kohtuda agendiga ja järjekordset maksu tasuda. Agent on kohustatud ilmuma kindlustatu juurde maksude saamiseks täpselt kokkulepitud ajal, ta ei tohi kunagi unustada seda, et iga isegi tähtsusetu viivitus maksude tasumisel võib tuua kindlustatule ebamugavaid tagajärgi.

Paljud agendid koostavad eelmisel päeval endale tööplaani järgmiseks päevaks. Sellesse plaani võtavad nad nende kindlustusevõtjate külastamise, kes sel päeval tasuvad kindlustusmaksed. Kui kindlustusagent ei kohta sel päeval kindlustusevõtjat kodus või tööl, on ta kohustatud

jätma või üle andma sugulaste või töökaaslaste kaudu temale sedeli, et ta tuleb teistkordselt sellel ja sellel päeval ning tunnil.

Kindlustuseeskirjadega on antud soodustus, et järjekordseid kindlustusmaksu võib tasuda kahe kuu jooksul sel puhul, kui kindlustatu viibib kas komanderingul või puhkusel või mõnede teiste asjaolude tõttu ei saa neid maksu õigeaegselt tasuda. Ei tohi aga võtta soodustust kui võimalust tasuda järjekordsed maksud alati kaks kuud hiljem. Kindlustusagent peab järjekordsed maksud igalt kindlustatult õigeaegselt vastu võtma, seda enam, et kindlustuseeskirjade kohaselt tasutakse maksud ette. Samuti tuleb silmas pidada, et kindlustatul, kes korrapäratult tasub maksu, põhjustab esimene rahaline raskus maksude aegumise. Maksude aegumine on aga kindlustuslepingute enne tähtaega lõpetamise sagedamaid põhjusi. See aga pole ei kindlustusevõtja ega ka riigi huvides. Pärast kahe kuu möödumist ei ole agendil õigust vastu võtta aegunud maksu enne kindlustuslepingu taastamist selleks kehtestatud korras. Käesoleval ajal on ka Riikliku Kindlustuse inspektuuridel lubatud taastada kindlustuslepinguid. See kiirendab lepingute vormistamist, kuid võib juhtuda, et lepingut pole võimalik taastada näiteks kindlustusevõtja haiguse tõttu, kes sel viisil jääb ilma temale lepingu põhjal kuuluvaist soodustustest. Seetõttu, mida kohusetruum on agent, mida tähelepanelikumalt ja tõsisemalt ta suhtub kindlustusmaksude tasumisse, seda vähem on temal võimalusi selliste olukordade tekkimiseks.

Erinevalt pikaajalisest elukindlustusest sõlmitakse õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingud kõige sagedamini üheks aastaks. See seab agendile ülesande õigeaegselt uuendada neid lepinguid enne nende kehtivuse lõppu. Õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute õigeaegne uuendamine ja seda liiki kindlustatute arvu edasine suurendamine on tõend selle kohta, kuidas agent hoolitseb nende töötajate eest, keda ta teenindab.

Riikliku Kindlustuse organite parimate töötajate isikukindlustusala töö kogemuste vaatlemine, uurimine ja üldistamine võimaldavad teha järgmise järelduse. Edu isikukindlustuse arendamisel saavutavad need töötajad, kes usuvad, et see on töötajaile hea, kasulik ja vajalik üritus, mille riik korraldab töötajate materiaalse heaolu edasiseks parandamiseks, oskavad selles veenda kindlustuse-

võtjaid ja taotleda seda, et töötajad vabatahtlikult sõlmiksid kindlustuslepinguid, hindaksid seda lepingut, õigeaegselt tasuksid maksud ja aitaksid kindlustustöötajail veenda oma lähedasi ja tuttavaid, et ka need sõlmivad isikukindlustuslepingud.

6. Riikliku Kindlustuse inspektuuri kontroll kindlustusagentide töö üle

Kindlustusagendi töö on mitmekülgne. Temale antakse igaks kvartaliks elanikkonna hulgas vabatahtliku isiku- ja varakindlustuse arendamise plaan. Selle täitmiseks teeb agent elanikkonna hulgas massilist selgitustööd ettekannete ning kollektiiv- ja individuaalvestluste kujul. Temal on õigus sõlmida kodanikega õnnetusjuhtumite kindlustuse lepinguid, samuti vara ja loomade kindlustamise lepinguid; vormistada elukindlustuse dokumente. Inspektor varustab agent rangele arvestusele kuuluvate blankettidega, millega agent kogub kindlustusmakse, annab kogutud summad üle Riigipanka, hoiukassasse või postile Riikliku Kindlustuse inspektuuri arvele kandmiseks. Agent on kohustatud tähelepanelikult teenindama kindlustusevõtjaid, õigeaegselt vastu võtma neilt kindlustusmakse, kindlaksmääratud tähtaegadel esitama inspektorile aruanded rangele arvestusele kuuluvate blankettide ja kogutud summade kohta.

Riikliku Kindlustuse inspektor kontrollib rangelt ja igakülgsest agendi tegevust. Agendi töö kontrollimise kvaliteet sõltub suurel määral inspektuuri töö plaanipärasusest ja arvestuse seisukorrast. Hästi väljatöötatud organisatsiooniliste abinõude plaan kindlustuse vabatahtlike liikide arendamiseks võimaldab paremini kontrollida, kuidas agent teeb massilist selgitustööd, vastuvõetud maksude õigeaegne kandmine kindlustatute isikuarvetesse aga kindlustatute teenindamise kvaliteeti. Agendi töö tulemuste süstemaatiline üldistamine ja perioodiline arutamine partei- ja ametiühinguorganisatsiooni osavõtul aitab plaani täitmisele kahtlemata kaasa.

Massilise selgitustöö ja kindlustusevõtjate teenindamise kvaliteeti kontrollib inspektor, viibides isiklikult vestlustel, külastades kindlustusevõtjaid kodus, ära kuulates nende arvamusi, samuti ka kindlustusevõtjate avalduste

ja järelepärimiste põhjal, millega nad pöörduvad inspektuuri poole. Kindlustusmaksude laekumise ja lepingute sõlmimise plaani täitmist kontrollib inspektor arvestuse pidamise teel plaanis ettenähtud näitajate kasvavate kokkuvõtete alusel kindlaksmääratud ajavahemike kaupa: 15 päeva, 10 päeva, 7 päeva, 5 päeva. Näiteks, Riikliku Kindlustuse Donetskaja oblasti Makejevo linna Keskrajooni inspektor peab kindlustusagendile isikukindlustuse alal antud plaani täitmise arvestust järgmiste näitajate järgi kasvava kokkuvõttena:

Kindlustusagent Batšnjukov

Plaani täitmine	Isikukindlustus			Lepinguid sõlmitud (arv)			
	plaani sada rbl.	täitmine		Pikaajaline kindlustus		Kindlustus õnnetusjuhtumite vastu	
		sada rbl.	%	plaani	täitmine	plaani	täitmine
1. märtsiks	70,0	53,7	76,7	300	297	100	59
7. märtsiks	—	54,0	77,1	—	305	—	65
15. märtsiks	—	55	78,6	—	305	—	81
jne.							

Paljud inspektorid demonstreerivad erilistel seinakartogrammidel selliseid agendi töö üldistavaid näitajaid, nagu plaani täitmise protsent maksude summa laekumise ja lepingute arvu osas. Säärane agendi töö avalikkus ja näitajate võrdlemine võimaldab laialdaselt kasutada eesrindlaste kogemusi. Agendi töö arvestuse daatumid ja perioodilisus peavad muidugi alati ühtima kindlaksmääratud aruandlusega. Näiteks teatab inspektor kindlustusmaksude laekumisest valitsusele telegraafiteel iga kuu 1. ja 15. kuupäeval, andmed kehtivate elukindlustuslepingute ja õnnetusjuhtumite vastu sõlmitud kindlustuslepingute arvu kohta esitatakse aga iga kuu. Need andmed üldistatuna ja võrrelduna plaaniga ning möödunud aasta sama kuupäeva andmetega võimaldavad otsustada isikukindlustuse arenemise seisukorra ja arenemise tempo üle rajoonis.

Tähtis osa agentide töö kontrollimisel kuulub Riikliku Kindlustuse inspektoride vanemraamatupidajaile. Nad

kontrollivad, kas mittekoosseisulised kindlustusagendid annavad vastuvõetud summad üle krediidiasutustele ning kas agentidel on vajalik tagavara kindlustustunnistuste, kviitungite ja teisi rangele arvestusele kuuluvaid blanke. Seda tuleb teha iga kord, kui agendid esitavad aruande kogutud ja üleantud maksude kohta.

Jaoskonnainspektorid on kohustatud iga päev juhtima jaoskonnas töötavate agentide tööd, instrueerima ja abistama neid, jälgima agentide poolt sõlmitud kindlustuslepingute vormistamise õigsust, kindlustusevõtjaile isikukindlustuse kohta antava informatsiooni täpsust ja seda, kuidas agendid täidavad kindlustuse vabatahtlike liikide arendamise kvartaliplaane ja peale selle revideerima Riikliku Kindlustuse inspektuuride vaneminspektorite ülesandel kindlustusagentide tööd igas kvartalis.

Kindlustusagentide töö revideerimise käigus kontrollitakse, kas kindlustusagendid peavad kinni maksude vastuvõtmise, arvestuse ja kogutud summade krediidiasutustele üleandmise korrast, kas kogutud summade säilitamine on tagatud ja kas need on krediidiasutustele täielikult üle antud, kas aruanded vastuvõetud maksude kohta ja muud vajalikud dokumendid esitatakse inspektuurile õigeaegselt.

Linnades töötavate kindlustusagentide töö revideerimise puhul tuleb samuti kontrollida kohustusliku määrkindlustuse rahalisi operatsioone.

Moskva inspektuurides on kindlustusagentide töö revideerimisel kehtiv alljärgnev kord.

Kindlustusagentide tööd vabatahtliku kindlustuse lepingute vormistamise ja maksude vastuvõtmise alal revideerivad vaneminspektorid või nende korraldusel jaoskonnainspektorid mitte harvemini kui üks kord kvartalis. Vaneminspektor koostab hiljemalt kvartali esimese kuu esimeseks kuupäevaks kindlustusagentide revideerimise kvartali kalenderplaani ja tagab õigeaegse revideerimise.

Revideeriv töötaja kontrollib, kas kindlustusagent peab kinni isikukindlustuse, koduse vara kindlustuse ja kohustusliku määrkindlustuse kindlustusmaksude ning laenude katteks saadavate summade vastuvõtmise kehtivast korrast, samuti kas vabatahtliku kindlustuse lepingud on vormistatud õigesti. Revisjoni käigus osutab revideerija kindlustusagentile praktilist abi, et tööd õigesti organiseerida.

Töötaja, kellele on revideerimine ülesandeks tehtud, tutvub enne revideerimisele asumist eelmise revisjoni materjalidega ja saab inspektuuri raamatupidamiselt andmed agendile välja antud rangele arvestusele kuuluvate blankettide kohta.

Revideerimisele asudes loeb revideerija üle agendi kassa jäägid, milleks ta kontrollib ükshaaval rangele arvestusele kuuluvaid blankette ja samuti loeb üle sularaha, mis on vastu võetud kviitungite ja tunnistuste vastu, mille kontsud revideerimise ajaks olid veel inspektuurile üle andmata. Ärakasutatud ja kasutamata rangele arvestusele kuuluvate blankettide kontrollimisel tuleb pöörata tähelepanu, kas kviitungeid on kasutatud nende numbrite järjekorras, samuti sellele, kas esitatud blankettide numbrid ja seeriad vastavad inspektuurilt saadud numbritele ja seeriatele.

Pärast rangele arvestusele kuuluvate blankettide seisu kindlakstegemist võtab revideerija kindlustustunnistuste ja kviitungite kontsude alusel kokku vastuvõetud kindlustusmaksude summa ja võrdleb sularaha jääki või kviitungis näidatud krediidasutusele üleantud summat kogutud maksude summaga. Revideerimisperioodil teeb revideerija kindlustusagendile ettepaneku ära anda kõik olemasolev sularaha krediidasutusele.

Pärast rahaliste operatsioonide kontrollimist kontrollib revideerija vabatahtliku kindlustuse lepingute sõlmimise ja maksude vastuvõtmise õigsust ning kindlustatute teenindamise kvaliteeti nende elukohas, samuti organisatsioonides, asutustes ja ettevõtetes mitte vähem kui 20 kindlustatu juures, samuti rea isikute juures, kes lõpetasid kindlustuslepingud enne tähtaega.

Nendeks kontrollimisteks peab revideerija aegsasti välja kirjutama kindlustatute isikuarvetest vorm nr. 11 järgmised andmed: kindlustatu perekonna-, ees- ja isanime, aadressi, isikuarve numbri, viimase 2—3 kviitungi numbrid, missuguse perioodi eest on nende kviitungite alusel maksud vastu võetud, maksude vastuvõtmise kuupäeva ja summa iga kviitungi kohta, samuti laenu jäägi summa, kui selline võlg on olemas. Samad andmed tuleb välja kirjutada ka õnnetusjuhtumite kindlustuse, samuti koduse vara kindlustuse kindlustustunnistuste kasutatud kontsudest ja võrrelda neid kindlustusevõtjate käes olevate dokumentidega. Agendi teenindada olevate ettevõtete,

asutuste ja organisatsioonide külastamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata kohapealse kindlustustöö korrale ja meetoditele. Revideerimise tulemuste kohta koostatakse kindlaksmääratud vormi kohane akt, mis säilitatakse inspektuuri kaustas võrdselt rangele arvestusele kuuluvate blankettidega.

Raha või rangele arvestusele kuuluvate blankettide puudujäägi, samuti kindlustusalaste seaduste ja määruste rikkumiste avastamise puhul võtab revideerija kindlustusagendilt kirjaliku seletuse, mis lisatakse revideerimise aktile. Puudujäägi, riisumise või teiste kuritarvituste avastamise puhul kõrvaldab vaneminspektor agendi töölt, annab viivitamata materjali üle juurdlusorganitele agendi kriminaalvastutusele võtmiseks ja ühtlasi esitab tsiviilhagi tekitatud kahju summa ulatuses.

Kui revisjon on agendi töös avastanud puudusi ja väärnähteid, võtab vaneminspektor kolme päeva jooksul tarvitusele vastavad abinõud. Revisjoni tulemuste põhjal agendile antud ettepanekute täitmist kontrollivad vaneminspektor ja jaoskonnainspektor.

Kindlustusagentide töö revideerimise akt koostatakse trükitud eriblanketil alljärgneva vormi kohaselt.

Kindlustusagendi töö revideerimise

AKT

196... a.

Mina,

(amet, perekonna-, ees- ja isanimi)

revideerisin kindlustusagendi

(perekonna-, ees- ja isanimi)

tööd.

Revideerimisel tehti kindlaks:

I. Agendi kassa jääkide seis

196... a.

Vormid	Arvestus- andmetel peab agendil olema		Esitatud				Ettenäidatud blankettide kontsude alusel makse vastu võetud	Esitatud sularaha või dokumente selle üle- andmise kohta	Mär- ku- sed
			Kasuta- mata blankette		Kasutatud blanket- tide kont- susid (rikutud kaasa arvatud)				
	arv	numb- rid	arv	numb- rid	arv	numb- rid			
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
v. 25									
v. 200									
v. 205									
v. 210									
v. 212									

Märkus. I jao lahtrid 1 ja 2 täidab inspektuuri raamatupidamine.
Revideerija kokkuvõte agendi kassa jääkide ülelugemise kohta

II. Vastastikuste kontrollimiste tulemused. Kontrolli on teostatud

kindlustatu juures, samuti
(arv)

(ettevõtte, asutuse,

organisatsiooni nimi)

III. Revideerija ettepanekud:

Revideerija

allkiri

Kindlustusagent

allkiri

Agendi töö revideerimise aktile lisatakse trükitud eri-
blanketil järgmise sisuga teatis:

TEATIS

kindlustuslepingute sõlmimise ja maksude vastuvõtmise õigsuse ning teenindamise kvaliteedi vastastikuste kontrollimiste kohta

Kontrolli teostas

(amet, perekonna-, ees- ja isanimi)

kindlustusagendi teenindamisel

(perekonna-, ees- ja isanimi)

olevate kindlustusevõtjate juures.

Kindlustusevõtja perekonna-, ees- ja isanimi	Isiku- arve number	Kontrollitud kviitungite või tunnis- tuste numb- rid	Märku- sed
1	2	3	4

Revideerija allkiri

Agentide töö revideerimisel kindlakstehtavad puudused tuleb nende vältimiseks läbi arutada inspektuuride kollektiivide tootmis- ja ametiühingukoosolekutel, samuti aga kasutada neid materjalina agentide tehnilise õppuse jaoks. Enamik Riikliku Kindlustuse inspektuure korraldab süstemaatiliselt selliseid õppusi.

Töö- ja riikliku distsipliini seisukord on üks inspektuuri ning kindlustusagentide tubli töö kõige tähtsamaid tingimusi. Seoses sellega tuleb lahendada küsimus, kas on vaja kindlustusagentidel iga päev ilmuda inspektuuri. Muidugi ei sa seda küsimust ühtlaselt otsustada kõigi inspektuuride ja kindlustusagentide kohta, kuna nende töötingimused on üsnagi erinevad. Mõnikord pole töötingimuste tõttu otstarbekohane lasta agente iga päev inspektuuri ilmuda. Tubli agent võib sageli enne tööpäeva algust külastada mitut kindlustusevõtjat. On vaja ainult sisse seada kontroll selle üle, et kindlustusagent, nagu kõik teisedki inspektuuri töötajad, töötaks iga päev oma tööpiirkonnas. Seda on kerge kontrollida kindlustusagendi operatsioonide alusel, nimelt maksude vastuvõtmise ja lepingute sõlmimise põhjal. Samuti ei tohi tööajal korraldada agentidele loenguid ja nõupidamisi.

VESTLUSE NÄIDIS-KONSPEKT ISIKUKINDLUSTUSE TEEMAL

Sissejuhatav osa

(võib lühendada sõltuvalt vestluse jaoks määratud ajast)

Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon on esimene revolutsioon ajaloos, mis andis töötajatele peale poliitiliste ja majanduslike õiguste ka materiaalsed hüved, luues tingimused töötajate elujärje pidevaks paranemiseks. Sotsialismimaal, kus võim kuulub töötajatele, on rahva materiaalse heaolu parandamine üks kõige tähtsamaid ülesandeid. Kommunistlikul Parteil ja Nõukogude valitsusel pole kõrgemat eesmärki, kui hoolitseda rahva heaolu, tema elujärje parandamise eest.

NSV Liidus on loodud eesrindlik sotsiaalkindlustuse süsteem. Sotsiaalkindlustuse alla kuuluvad nõukogude ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölised ja teenistujad. Erinevalt kapitalistlikest maadest, kus sotsiaalkindlustuse fond moodustatakse põhiliselt mahaarvamiste teel tööliste ja teenistujate palgast, on NSV Liidus sotsiaalkindlustus ellu viidud täielikult riigi ja ühiskonna kulul, milleks eraldatakse summad ettevõtete tuludest, ilma mingite mahaarvamisteta tööliste ja teenistujate töötasust.

Nõukogude riik kulutab tohutuid summasid mitmesuguste toetuste, pensionide ja stipendiumide maksmiseks, tasuta tuusikute andmiseks sanatooriumidesse ja puhkekodudesse, tasuta arstiabi, tasuta hariduse andmiseks kõigis õppeasutustes jne. Tööinstituudi arvestuse järgi on kolmele lapsele hariduse andmine keskkoolis ja kõrgemas õppeasutuses võrdne perekonnale 10 000 rubla suuruse riikliku toetuse andmisega.

Aasta-aastalt kasvavad riiklikud tervishoiukulud. Vene-

maal tuli 10 000 inimese kohta üks arst ja 13 haiglavoodit, käesoleval ajal tuleb NSV Liidus 10 000 inimese kohta 17 arsti ja 70 haiglavoodit. Arstidega kindlustatuse poolest elanikkonna kohta on NSV Liit maailmas esimesel kohal.

Partei ja valitsus hoolitsevad pidevalt nõukogude inimeste töötingimuste parandamise eest. On vastu võetud otsus viia töötajad üle seitsme- ja kuuetunnilisele tööpäevale. Keskmine tööpäeva pikkus Venemaa suurtööstuses oli 1913. aastal 9,9 tundi, üksikutes tööstusharudes aga üle 10 tunni.

Partei kurss uue tehnika juurutamiseks ja tööde mehhaniseerimise ning tootmisprotsesside automatiseerimise lõpuleviimiseks kõigis rahvamajandusharudes, samuti laialdase töökaitse abinõude süsteem loovad vajalikud eeldused töötingimuste ja ohutuse parandamiseks ning tööjõudluse kiireks kasvuks, ühtlasi tagavad need rahva materiaalse heaolu edasise paranemise. See kõik aitab kaasa meie maa töötajate eluea pikendamisele. Kui enne revolutsiooni oli suremus Venemaal kaks korda suurem kui Põhja-Ameerika Ühendriikides ja poolteist korda suurem kui Prantsusmaal, on see NSV Liidus praegu madalam kui nendes maades. Oktoobrirevolutsioonist möödunud 42 aasta jooksul vähenes suremus revolutsioonieelse perioodiga võrreldes neljakordselt ja keskmine eluiga suurenes kahekordselt, tõustes 32 aastalt kuni 67 aastani.

Revolutsioonieelsel Venemaal polnud isikukindlustus arenenud, kuna enamikul töötajast oli palk väga madal. Isikukindlustust kasutasid ainult varakad klassid.

Minevikku meenutades kirjutas M. I. Kalinin: «Töölise elu oli äärmiselt primitiivne; nõrgestavalt pikk tööpäev ja halvad korteriolud olid vene töölise saatuseks. Töölised olid sunnitud peaaegu kogu oma vaba aja veetma kõrtsides, õllepoodides ja teemajades. Töölise palk oli niivõrd väike, et vaevalt jätkus seda töölise poolkerjuslikuks elamiseks. Moskvas Prohhorovi manufaktuuris, kus palk oli kõige kõrgem, moodustas see kuus 20 rubla 50 kopikat. Sel ajal tarvitati irvitavat trahvide süsteemi peaaegu igas käitises.»¹

¹ M. L. Kalinin. Mida on andnud nõukogude võim töörahvale. Tõlge venekeelsest 1937. a. väljaandest lk. 5. Võõrkeelse Kirjanduse Kirjastus. Moskva, Leningrad, 1940.

Ei elanud ka paremini talupojad. «Talupojad nälgisid krooniliselt ja üha sagedamini korduvate ikalduste ajal suri neid kümnete tuhandete kaupa nälga ja taudidesse,» kirjutas V. I. Lenin 1901. aastal.²

Töötajate raskeid elutingimusi revolutsioonieelsel Vene- maal kinnitavad ka statistilised andmed: 50% lastest suri alla 5 aasta vanuses, 60% elanikest suri enne 30-dat elu-aastat, Ainult nõukogude tingimustes, kus töötajate materiaalse kindlustuse tase on tunduvalt tõusnud, arenes isikukindlustus lühikese aja jooksul laialdaselt. 1. jaanuariks 1960 oli 11 miljonit töötajat sõlminud isikukindlustuse lepingud.

Riikliku kindlustuse organid meie maal teostavad mitut liiki vabatahtlikku individuaalset isikukindlustust.

SEGA-ELUKINDLUSTUS

Isikukindlustuse põhiliigiks on NSV Liidus sega-elukindlustus, mis võrreldes teiste isikukindlustuse liikidega pakub kindlustatuile ja nende perekondadele kõige täielikumat tagatist.

Sega-elukindlustuse tähelepanuväärse omadusena tuleb märkida seda, et see on töötajaile eriliseks säästmise või raha kogumise viisiks. Iga töötaja, tasudes iga kuu väikese kindlustusmaksu, kogub teatud tähtjaks vajaliku summa.

Sega-elukindlustuse puhul makstakse kindlustussumma välja kolmel juhul: kui kindlustatu elab kindlustuslepingus tähendatud kindlustustähtaja üle; kui kindlustatu kaotab jäävalt üldist töövõimet õnnetusjuhtumi tõttu, mis on aset leidnud transpordivahendi liiklemisel, töö juures masinail, relva või tööriista käsitlemisel või plahvatuse, varisemise, põletushaavade, kukkumisest või löögist saadud vigastuse, pikselöögi, elektrivoolu toime, külmavõtmise, äkilise mürgistuse, looma kallaletungi, samuti kurjategija kallaletungi tagajärjel; kindlustatu surma puhul. Seega on sega-elukindlustuses ühendatud kindlustus surma ja töövõime kaotuse juhuks raha kogumisega teatud tähtajaks.

² V. I. Lenin. Teosed 4 kd., lk. 379. Eesti Riiklik Kirjastus. Tallinn, 1950.

Tähtaja üleelamise või töövõime kaotuse korral makstakse kindlustussumma välja kindlustatule. Tema surma puhul makstakse see välja tema perekonnale või isikule, kellele kindlustatu lepingu sõlmimisel selle määras. Seejuures tuleb silmas pidada, et kindlustussumma makstakse välja kindlustuslepingus kindlaksmääratud ulatuses, näiteks 300, 500 või 1000 rubla, sõltumata sellest, kui palju kindlustatu jõudis tasuda makse ühe või kahe kuu, aasta või pikema aja jooksul. Kindlustamine erinebki just selle poolest tavalisest rahakogumisest, et igale kindlustatule on kohe tagatud täiendav abi kindlaksmääratud summa ulatuses töövõime kaotuse puhul, surma korral aga perekonnale, sõltumata sellest, kui palju on tema kindlustusmakse tasunud.

Sega-elukindlustuse lepingud sõlmitakse NSV Liidu kodanikega 16 kuni 60 aasta vanuses. Ei võeta kindlustamisele haigeid, samuti esimese ja teise grupi invaliide.

Kindlustuslepingud sõlmitakse 5-, 10-, 15- ja 20-aastase tähtajaga mitmesugustele kindlustussummadele kokkuleppel Riikliku Kindlustuse organitega. Lepinguid summale kuni 500 rubla võib sõlmida kas end kindlustada sooviva isiku (kindlustusevõtja) arstliku järelevaatusega või ilma selleta, aga summaga üle 500 rubla ainult pärast arstlikku järelevaatust.

Riikliku Kindlustuse organite arst vaatab kindlustusevõtja tasuta arstlikult läbi kas viimase elu- või töökohas, olenevalt sellest, kus see kindlustusevõtjale on sobivam. Arstliku järelevaatuse tulemusi on Riikliku Kindlustuse organid kohustatud hoidma saladuses.

Arstliku järelevaatusega sõlmitud kindlustuslepingu põhjal makstakse kindlustussumma kindlustatu surma puhul välja, sõltumata surma põhjustest või sellest, mitmendal kindlustusaastal surm saabub. Erandiks on ainult juhtumid, kui kindlustatu surm saabub tema poolt kordasaadetud kuriteo tagajärjel või kindlustussumma saajaks määratud isiku kuriteo tõttu.

Mõnevõrra teine kord kehtib kindlustussumma väljamaksmisel kindlustuslepingu alusel, mis on sõlmitud ilma arstliku järelevaatuseta. Selle lepingu alusel makstakse kindlustussumma välja kindlustatu surma puhul ükskõik missugusel põhjusel ainult lepingu kehtivuse teisest aastast alates. Ilma arstliku järelevaatuseta sõlmitud lepingu esimese aasta jooksul makstakse kindlustussumma välja,

kui kindlustatu surm saabub õnnetusjuhtumi, ägeda nakkushaiguse või patoloogilise sünnituse tagajärjel.

Töövõime osalise jääva kaotuse puhul õnnetusjuhtumi tagajärjel makstakse kindlustusevõtjale välja nii mitu protsenti kindlustussummast, mitu protsenti töövõimet ta on kaotanud. Näiteks parema käe põidla kaotuse puhul makstakse kindlustatule välja 25% kindlustussummast, põia kaotuse puhul 60% jne.

Kindlustatu töövõime kaotuse puhul annavad Riikliku Kindlustuse organid koos kindlustussumma väljamaksmisega kindlustatule veel soodustusi. Kui kindlustatu kaotas õnnetusjuhtumi tõttu 30—50% töövõimet, siis vähendatakse temale pärast vastava kindlustussumma väljamaksmist järgmisi kindlustusmaksu poole võrra, kui aga kindlustatu on õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotanud enam kui 50% töövõimet, vabastatakse ta täielikult edaspidisest kindlustusmaksude tasumisest. Pärast kogu kindlustussumma väljamaksmist või sellest osa väljamaksmise puhul töövõime kaotuse korral jääb kindlustusleping kehtima kindlustussumma täies ulatuses ja kui kindlustatu elab lepingu tähtaja üle, maksavad Riikliku Kindlustuse organid kindlustussumma temale täielikult välja, kindlustusevõtja surma puhul aga makstakse see summa välja nendele isikutele, kellele tema selle määras.

Isik, kes soovib sõlmida kindlustuslepingu esitab kindlaksmääratud vormi kohase kindlustusavalduse. Avalduses märgitakse kindlustuse tähtaeg (5, 10, 15 või 20 aastat), kindlustussumma (sadades rublades) ja kellele tuleb kindlustatu surma puhul kindlustussumma välja maksta.

Selle sooviavalduse alusel kirjutab oblasti (krai, autonoomse vabariigi) Riikliku Kindlustuse Valitsus välja kindlustustunnistuse, mis antakse kindlustatule isiklikult kätte; tunnistuse vastuvõtmisel tasub kindlustatu esimese kindlustusmaksu.

Kindlustusavaldus ja kindlustustunnistus kujutavad endast kindlustuslepingut.

Kõik kindlustusevõtja poolt avaldusel märgitud andmed (vanus, tervislik seisund jne.) peavad olema täpsed ja ammendavad. Kui tuleb ilmsiks, et lepingu sõlmimisel oli kindlustatu vanus üle 60 aasta, või tema oli esimese või teise grupi invaliid, samuti kui raviasutuse dokumentidega tehakse kindlaks, et kindlustatu põdes haigust,

mille puhul teda ei oleks võimalik olnud kindlustamisele võtta, on Riikliku Kindlustuse organitel esimese kahe aasta kestel õigus lõpetada leping ilma kindlustusmaksude tagastamiseta, kindlustatu surma puhul selle haiguse tagajärjel, mida ta põdes lepingu sõlmimise ajal, aga keelduda kindlustussumma väljamaksmisest.

Elukindlustusmaksude suurus on 36 kop. kuni 1 rbl. 82 kop. kuus kindlustussumma igalt sajalt rublalt, sõltuvalt kindlustuse tähtajast ja kindlustusevõtja vanusest lepingu sõlmimise päeval. Mida pikem on kindlustuse tähtaeg ja noorem kindlustusevõtja, seda väiksem on kuumaks. Näiteks, 30 aasta vanuse isiku kuumaks kindlustussumma sajalt rublalt on: 5-aastase kindlustustähtaja puhul 1 rbl. 75 kop., 10-aastase tähtaja puhul 80 kop., 15-aastase tähtaja puhul 51 kop. ja 20-aastase tähtaja puhul 37 kop. Seega maksab kõnesolev kindlustatu 20-aastase kindlustustähtaja puhul üldsummas 88 rubla 80 kop. makse kindlustussumma igalt sajalt rublalt, 15-aastase tähtaja puhul 91 rubla 80 kop, 10-aastase tähtaja puhul 96 rubla ja ainult 5-aastase kindlustustähtaja puhul maksab tema 105 rubla, s. o. mõnevõrra rohkem, kui ta saab kindlustustähtaja lõpu üleelamise puhul.

Kindlustusmaksud makstakse Riikliku Kindlustuse agendile iga kuu eest ette kehtiva vormikohase kviitungi vastu. Kindlustusmaksude vastuvõtmiseks ilmub Riikliku Kindlustuse agent koju või töökohta nii, nagu kindlustatu on soodsam. Kindlustusmaksu võib tasuda ka hoiukassade kaudu sularahata arvelduste korras, samuti saata postiga Riikliku Kindlustuse inspektuurile.

Sõlminud sega-elukindlustus lepingu, on vaja täpselt, ilma mingi viivitusega tasuda järjekordsed kindlustusmaksud. Kui järjekordset kindlustusmaksu ei tasuta kahe kuu jooksul, siis vähendatakse kindlustussummat vastavalt tasutud kindlustusperioodile ja kindlustusleping jääb vähendatud summas kehtima kuni lepingus tähendatud tähtaja lõpuni, ilma et sellelt makse tasuda tuleks. Kui kindlustatu otsustab kindlustuslepingu enne tähtaega lõpetada, siis tagastatakse temale osa tema poolt tasutud makse. Kui kindlustuslepingu alusel maksud olid tasutud ainult lühikese perioodi eest (viieaastase kindlustuslepingu puhul vähem kui aasta eest, pikemate tähtaegade puhul vähem kui kahe aasta eest) siis järjekordse maksu kahe kuu jooksul tasumata jätmisel lõpeb lepingu kehti-

vus ilma mingi summa tagastamiseta. See on seletatav sellega, et lühikese kindlustusaja jooksul ei teki kindlustusmaksudest sääste, mida saab tagastada. Need maksud kulutatakse kindlustussummade väljamaksmiseks kindlustusperioodil asetleidnud kindlustatute töövõime kaotuse ja surma juhtumitel.

Kindlustuslepingut, mille maksude tasumine on aegunud, võib taastada esialgse kindlustussumma ulatuses tingimusel, et aegunud maksud tasutakse või nende tasumiseta lepingu kehtivuse tähtaja pikendamise teel aegumise aja võrra. Seega säilitab kindlustusevõtja lepingu taastamise puhul kõik kindlustusmaksud, mis ta oli varemalt tasunud.

Sellised on sega-elukindlustuse põhitingimused.

KINDLUSTUS ÕNNETUSJUHTUMITE VASTU

Riikliku Kindlustuse organid teostavad kindlustamist õnnetusjuhtumite vastu. Kindlustamine õnnetusjuhtumite vastu on kõige odavam ja meie soovitame seda kui lisa-kindlustust sega-elukindlustuse juurde. Sellele kindlustusele võetakse isikuid vanuses 16 kuni 70 aastani ilma arstliku järelevaatusega, peale I ja II grupi invaliidide. Kindlustada võib end 100 rubla või suurema summa ulatuses. Kindlustuslepingud sõlmitakse tähtajaga ühest kuni viie aastani.

Isik, kes soovib sõlmida kindlustuslepingu, maksab kindlustusmaksu 25 kop. kuni 1 rubla 20 kop. aastas kindlustussumma igalt sajalt rublalt, sõltuvalt tema elukutsest (nimetada antud kollektiivi töötajate, kus vestlus korraldatakse, ametite kohta kehtivad tariifimäärad ja näidata, kui suur on kindlustusmaksu üldsumma, mille peab tasuma selle või teise elukutse alal töötaja 500, 1000 või 2000-rublase kindlustussumma puhul).

Selle kindlustuse kindlustusmaksude summa on väga väike. Oletame, et 20-aastane kodanik alustab kindlustamist ja sõlmib 50 aasta jooksul, s. o. kuni 70 a. vanuseni, iga aasta kindlustuslepingu õnnetusjuhtumite vastu. Sel puhul maksab tema 500-rublaselt kindlustussummalt 25 kop. tariifi alusel kindlustusmaksu kokku 62 rubla 50 kop.. Kui nimetatud kindlustatule tekib 50-aastase kindlustustähtaja kestel õnnetusjuhtumi tagajärjel pöödl-

luu murre, mille tõttu ta kaotab jäävalt 15% töövõimest, makstakse talle välja 75 rubla. See näide kinnitab, et õnnetusjuhtumite kindlustuse maksud, isegi 50-aastase tähtaja puhul, moodustavad tähtsusetu summa, võrreldes väljamakstava summaga.

Kindlustusmaksud makstakse lepingu sõlmimisel ette kogu kindlustustähtaja eest. Kui leping sõlmitakse kolmeks aastaks, vähendatakse makse 5% võrra, kui neljaks aastaks, siis 10% ja viieks aastaks sõlmitud lepingu puhul 15% võrra. Maksu tasumisel antakse kindlustatule kätte kindlustustunnistus, milles on tähendatud kõik kindlustuse tingimused.

Õnnetusjuhtumite kindlustuse lepingute alusel maksab Riiklik Kindlustus kindlustussumma välja, kui kindlustatu kaotab jäävalt töövõime või saab surma õnnetusjuhtumi tõttu, mis on aset leidnud transpordivahendi liiklemisel, töö juures masinail, relva või tööriista käsitlemisel, plahvatusel, varisemisel, põletushaavade, kukkumisest või löögist saadud vigastuse, pikselöögi, elektrivoolu toime, külma võtmise, külmumise, äkilise mürgistuse (välja arvatud alkoholimürgistus), kurjategija või looma kallaletungi tagajärjel, samuti siis, kui kindlustatu uppus. Kindlustussumma makstakse välja ka kindlustatu surma puhul kevadsuvisel puuk-entsefaliidi ja patoloogilise sünnituse tagajärjel.

Nagu sellest loetelust näha, on õnnetusjuhtumite ring, mille tagajärgede eest Riiklik Kindlustus maksab kindlustussumma välja, kaunis laialdane ja haarab kõik juhtumid, mis võivad esineda tootmistöös, igapäevases elus ja puhkusel. Kannatada saanud kindlustatule ei panda seda süüks, kui õnnetusjuhtum leidis aset tema ettevaatamatuse tõttu või kohusetundest või enesealalhoiust tingitud teo tagajärjel.

Jääva töövõimekaotuse puhul makstakse kindlustatule välja nii mitu protsenti kindlustussummast, mitu protsenti töövõimet tema õnnetusjuhtumi tõttu kaotas. Seejuures jääb pärast kogu kindlustussumma väljamaksmist töövõime kaotuse puhul kindlustusleping kehtivaks kindlustussumma täies ulatuses ja kindlustatu surma puhul sama või korduva õnnetusjuhtumi tagajärjel maksab Riiklik Kindlustus välja täie kindlustussumma neile isikuile, kellele kindlustatu selle summa määras. Näiteks, kindlustusleping sõlmiti 1000 rubla suurusele summale. Kindlustus-

maks on 5 rubla. Õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotas kindlustatu, kes on ametilt lukksepp, vasaku käe pöidla ja nimetissõrme. Temale makstakse välja 40% kindlustussummast, s. o. 400 rubla, kuna nimetatud sõrmede kaotuse puhul on töövõime jääv kaotus 40%. Kui kindlustatu pärast selle summa kättesaamist sureb sama või mõne teise õnnetusjuhtumi tagajärjel, makstakse kindlustussumma saajaks määratud isikule välja terve kindlustussumma — 1000 rubla.

Kindlustussumma saajaks võib kindlustatu määrata iga isiku või mitu isikut: naise (mehe), isa, ema, poja, tütre, venna, õe, aga samuti isikuid, kes pole tema sugulased. Kindlustatul on õigus igal ajal asendada kindlustussumma saajaks määratud isikut teise isikuga. Selleks peab tema esitama avalduse Riikliku Kindlustuse inspektorile, kus kindlustusleping sõlmiti, ja esitama kindlustustunnistuse vastava muudatuse sissekandmiseks. Sellised on õnnetusjuhtumite kindlustuse põhitingimused.

*

*

*

Ma jutustasin teile segakindlustuse ja õnnetusjuhtumite kindlustuse põhitingimustest, samuti faktidest, et kindlustussummad maksti välja isikuile, kelle kindlustuslepingud olid lõppenud, ning isikuile, kes õnnetusjuhtumi tagajärjel olid töövõime jäävalt kaotanud.

Nagu te nüüd teate, on kindlustussummade väljamaksmise allikaks kindlustatult saadud maksud. Seega töötajad, kes on sõlminud isikukindlustuslepingud, osutavad üksteisele materiaalselt abi kindlustusjuhtumi asetleidmise juures.

Nõukogude riik, organiseerides isikukindlustust Riikliku Kindlustuse organite kaudu, ei jälgi kasusaamise eesmärki, vaid võimaldab igale kodanikule lisaks riiklikule abile kindlustada end oma isiklike summade arvel.

Igalt kindlustatult laekuvaid kindlustusmakse kasutab riik enne nende kindlustussummade näol väljamaksmist rahvamajanduse finantseerimiseks. Seega saavutatakse kodanike huvide ühtimine riigi huvidega.

Kutsun teid üles sõlmima isikukindlustuslepinguid!

Sisukord

	Lk.
Eessõna	3
1. Kindlustusagentide valik	5
2. Töö planeerimine	8
3. Riikliku Kindlustuse inspektuuri side rajooni juhtivate ja ühis- kondlike organisatsioonidega	18
4. Massilise organiseerimistöö vormid ja meetodid isikukindlus- tuse alal	24
5. Agentide võrgu tähtsus isikukindlustuse arendamisel	35
6. Riikliku Kindlustuse inspektuuri kontroll kindlustusagentide töö üle	47
Lisa: vestluse näidiskonspekt	54

...on 3 rubla. Ootamatukseliseks jääb veel 1000 rubla. ...

Kindlustusmäärade saajate ...

...toimetus ...

...toimetus ...

...toimetus ...

...toimetus ...

Vastutav toimetaja
K. Sakh
На эстонском языке

A-24711

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00445480 9